

ŽELEZAR

GLASILO KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, 30. JUNIJA 1962

ŠTEVILKA 26/IV

4. redno zasedanje CDS

Dnevni red: poročilo o HTV in izgradnji družbenega standarda

Na 4. rednem zasedanju dne 27. 6. 1962 je CDS razpravljalo o dveh osrednjih vprašanjih: o letnem poročilu HTV za leto 1961 in o gradnji družbenega standarda. Poleg teh dveh osrednjih vprašanj pa so na dnevnem redu tega zasedanja bila še poročila o izvršenju sklepov prejšnjih zasedanj, poročilo o delu UO med 2. in 4. rednim zasedanjem ter poročila komisij.

Na podlagi poročila komisije HTV ter njenih predlogov je CDS sklenil, da ta komisija skupaj s HTV službo napravi program dela in sklepov HTV, ki bo služil EE za konkretno ukrepanje in delo pri organizaciji varnega dela in zbijanju vzrokov nesreč v naši železarni. Podlaga za ta program naj bodo komisiji predlogi, ki so bili v razpravi v kolektivu in pripombe odnosno priporočila tako samoupravnih organov

EE kot CDS. Ko bo program sestavljen, komisija se bo sestala že v ponedeljek, 2. julija 1962, bomo z njim naše brave seznani.

O gradnji družbenega standarda je poročala UOS in pa naša stanovanjska komisija. V zvezi z njihovimi predlogi in na podlagi burne razprave je CDS sklenil:

1. Tisti del amortizacije stanovanjskih stavb grajenih po letu 1945, ki nam po zakonu pripada, bodo v bodoče hišni sveti preko komunalnega oddelka železarni, ki bo ta sredstva odvajala v sklad splošne porabe. Sredstva zbrana na ta način bomo lahko po sklepu CDS koristili samo kot lastno udeležbo pri financiranju stanovanjske izgradnje.

2. CDS priporoča ObLO Jesenice, naj se v naši komuniki menja odnos odstotka amortizacije in sredstev za vzdrževanje pridobljenih od vpla-

čane stanovanjske najemnine in sicer pri novih stavbah v korist amortizacije, pri starih stavbah pa v korist sredstev za vzdrževanje. Na takšen način bi pridobili več sredstev za gradnjo novih stanovanj in za popravila ter vzdrževanje starih stavb.

3. UOS je CDS zadolžil, da najde vse možnosti in najame potrebne kratkoročne kredite z namenom, da bomo lahko nadaljevali z začetno stanovanjsko gradnjo.

4. Stanovanjski komisiji pa je naročeno, da občasno pregleda stanje stanovanjskih stavb in posameznih stanovanj v teh stavbah na Plavžu, ker se je ugotovilo, da se tako nekatere stavbe, kakor nekatera stanovanja zelo slabo vzdržujejo.

O ostalih sklepih CDS pa bomo naše brave obvestili v prihodnji številki »Železarja«.

M. P.

To ni samo spomin preteklost, to je obenem tudi pogled naprej

4. JULIJ - DAN BORCA

Vsega se še živo spominjamo. Ogenj revolucije je zagorel že zdavnaj prej, preden je počila prva puška. Živa revolucionarna beseda je kot jeklena krogla prebijala sovražnikove oklepe in nobena sila ni mogla zaustaviti boja delavskega razreda in njegovega najnaprednejšega jedra — Komunistične partije Jugoslavije. Nasprotno! Boj se je razvnel čedalje bolj in ko je fašizem pogoltnil nov plen — Jugoslavijo, je bil odmev na poziv Komunistične partije mogočen in je vzvalovil ozračje. Mogočen upor, formiranje partizanskih enot, ki so se razrasle v celo vojsko in težek boj, ki je terjal mnogo, mnogo življenj, je utrl pot novi socialistični Jugoslaviji.

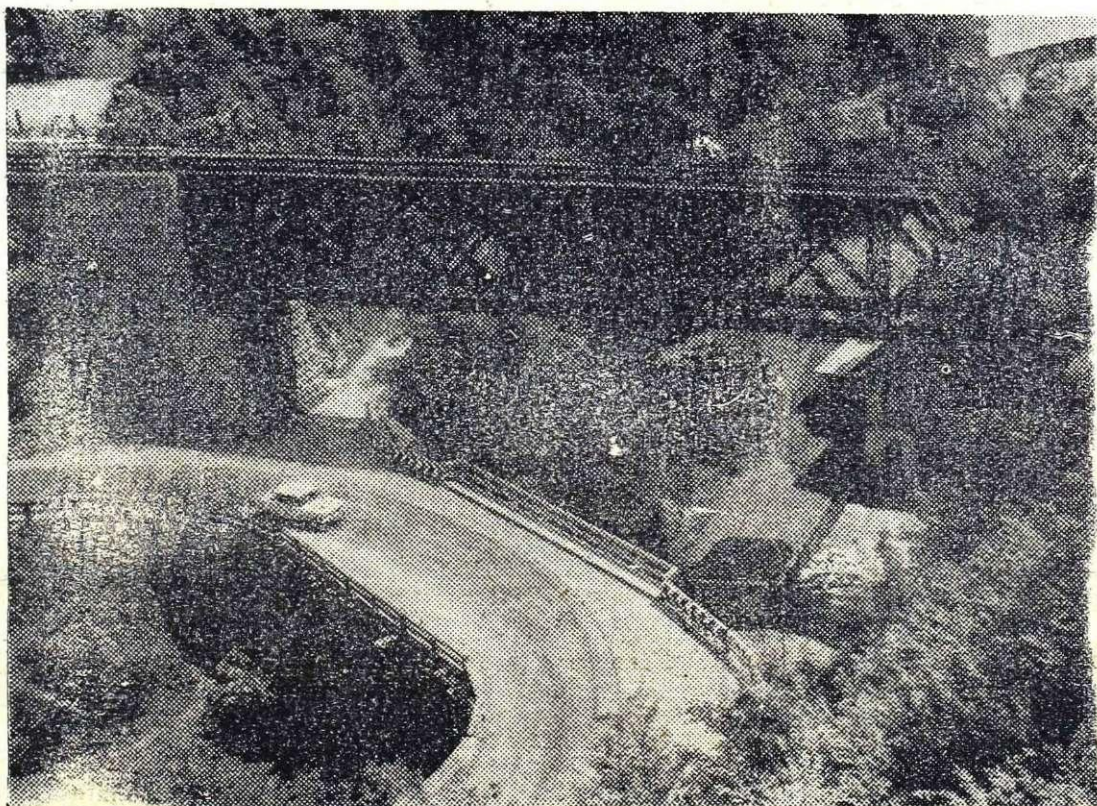
Od tedaj je že dvajset in več let. To ni mnogo časa, toda kaj vse smo v tem času storili, kako zelo smo spremenili podobo naše domovine. Iz nekdanje siromašne Jugoslavije smo ustvarili državo, ki se bo kmalu uvrstila med srednje razvite industrijske dežele. Lahko smo veseli takega napredka in ponosni na storjeno delo, saj so ga opravili nekdanji borci s puško v roki, v tovarnah, šolah, na poljih ter najširše množice delovnih ljudi.

Toda delo še ni končano. Izročilo narodnoosvobodilnega boja moramo uresničiti. Še z novimi in še večjimi prizadevanji za hitrejši uspešen napredek naše skupnosti, za zmago socializma po vsem svetu in za mir, h kateremu težimo in ga potrebujemo vse človeštvo.

Prizadevanja nove Jugoslavije za mir na vsem svetu so poznana človeštvu, ideja miroljubnega sožitja med državami z različnimi družbenimi sistemi je bila dobro sprejeta tudi v številnih drugih državah, postala je last vsega naprednega človeštva in ni je sile, ki bi si upala odkrito dvigniti svoj glas proti njej. Sleherni član naše družbe je zares postal svoboden ustvarjavec in upravljaec in sam deli sadove svojega dela. To je tisti moralni kapital, zaradi katerega nas cenijo po vsem svetu, nam zaupajo in nas upoštevajo.

4. julij je dan borca, ki je osvobodil domovino in zgradil na novih temeljih novo pravičnejšo družbo, borca, ki je pripravljen za vsako ceno braniti pridobitve revolucije in se boriti tudi za lepši jutrišnji dan. To je hkrati dan borca, ki se bo z isto prizadevnostjo boril za mir v svetu, ker vanj veruje in ker ve, da za obstanek človeštva in njegov nadaljnji razvoj ni druge poti. Temu borcu — Jugoslovanu pa se pridružujejo vedno novi in novi po vsem svetu. Povzdigujejo svoj glas, ki ni osamljen in brez njih nihče več ne bo mogel delati računov na škodo drugih. Vedno več jih je, ki zahtevajo, da je treba odpraviti razločke med bogatimi in revnimi, med visoko razvitimi in nerazvitimi deželami. Izruvati je treba te korenine zla, toda ne z vojaškimi sredstvi in blokovskimi pregradami, temveč z ustvarjalnim sodelovanjem med državami, ne glede na razlike v družbenih sistemih. Atomska energija naj ne služi za uničenje človeštva, marveč za to, da ne bo nikjer na svetu nikogar, ki bi umiral od lakote, ali trpel pomanjkanje. Vsakemu narodu je treba omogočiti ustvarjalni svoboden razvoj in vsak naj si kroji usodo, kakor mu najbolj ustreza.

4. julij torej praznuje borec, ki se je že zdavnaj dvignil čez meje prizadevanj za prihodnost svoje države, borec, ki skrbi tudi za prihodnost vsega človeštva, borec, ki ima danes v svetu vedno več enakih in ki si je pridobil simpatije vsega sveta.

V Mostah pri Zirovnici so borci Jeseniške čete izvedli eno od največjih akcij na Gorenjskem, ko so pred dvajsetimi leti zažgali železniški in cestni most. Ob praznovanju dneva borca se spominjamo tudi številnih drugih akcij, ki so jih opravili borci Gorenjskega odreda in Cankarjevega bataljona

Ekonomске enote ukrepajo

Kdor več prejema naj tudi več daje

V zadnjem času je bilo v našem podjetju več sestankov in razprav o zadrževanju osebnih dohodkov. Ne mislim poudarjati samo to vprašanje, ker vpliva na to več faktorjev. Eden od teh je prav gotovo pravilno in smotno planiranje proizvodnje, pri čemer je treba upoštevati udeležbo prav slehernega proizvajavca, ki je dolžan prispevati svoj delež k realizaciji.

Razumljivo je, da ob gospodarskih ukrepih, ki niso bili vnaprej predvideni, pride do popravkov, ki vplivajo na uspešno izpolnitev plana. Prav v zadnjem času je prišlo do težav, in to ne samo po naši krivdi, pri prodaji izdelkov. Prodajne količine so bile manjše, kot smo predvidevali in skladišča so bila polna neprodanega blaga. Jasno je, da zaradi tega pride do zastoj v finančnem načrtu in do posledic pri izplačevanju osebnih dohodkov. Popolnoma pravilno je, da je v takih primerih prizadet vsak član kolektiva, vendar smatram, da je bil odnos pri zadrževanju osebnih dohodkov med posameznimi ekonomskimi enotami nekoliko preveč enakomeren. Menim, da bi bilo bolj pravilno, da kdor več prejema, naj tudi več daje. Namreč po mojem mnenju so razlike med določenimi proizvodnimi enotami in enotami vzdrževanja premajhne. Še bolj nerazumljivo pa je to, da so v našem podjetju prav gotovo ekonomske enote, katerih udeležba na osebnem dohodku je od-

visna od realizacije proizvodnih obratov — to so razne službe, en del njihovega dohodka pa je odvisen od prodanega blaga. No, in zgodi se, da je odstotek po enoti izdelka v teh službah večji, kot taisti odstotek neposrednega proizvajavca.

Menim, da bi morali v bodoče v takih primerih, kot je bilo zadrževanje osebnih dohodkov, več razpravljati s člani kolektiva. Morda bo kdo dejal, da so bili zbori proizvajavcev slabo obiskani. To je brez dvoma res, vendar je nekaj objektivnih vzrokov, ki na to vplivajo. Naj omenim le en primer za ponazoritev.

Pred kratkim so bili v takem položaju vzdrževalci in zbor ekonomske enote naj bi odločil, kako bomo finančno stisko rešili. Na zboru smo bili mnenja, da prizadevanja članov kolektiva niso bila nič manjša, toda dokončno je bilo določeno po nekaj članih, da se zadeva uredi tako, kot so ti že pred zborom sklenili.

Drug primer je bila razprava o sedanji situaciji podjetja. Vem, da je bilo mnogo članov EE vzdrževalcev zainteresiranih za to razpravo, vendar nas je bilo na seji zbora le 30. Med drugim je bil vzrok temu tudi to, da je bil zbor sklican po 14. uri in popoldanska dnina v razpravi ni mogla sodelovati, ki pa je zaradi premajhne udeležbe sploh ni bilo. Menim, da bi lahko tudi za tak primer sklicali zbor ob 13.30, kot to storimo včasih v manj važnih primerih. Vlado Smagin

Problemi reorganizacije

V zadnjih letih je bilo v našem podjetju izvedenih že precej reorganizacij, z namenom, da bi odpravili ozka grla in pocenili usluge pomožnih ter vzdrževalnih obratov. Vendar vedno nismo dosegli zaželenih uspehov. Morda so bili merodajni forumi premalo odločni in dosledni. V ponazoritev navajam polovičarski ukrep, ki se nanaša na centralizacijo vzdrževalne službe. S tem, da so bili Sava žerjavi priključeni martinarni, je bil izboljšan le del operacij (neposredna priprava vložka), toda zanemarljena pa je priprava manj kvalitetnega starega železa (martinarski izlivki). Zato je vodstvo

transportnega oddelka predlagalo, da bi velike količine martinarskih izlivkov na hladni rezali sproti in jih oddajali martinarni, kot šaržirno železo. Predlog je bil sprejet. Na pešču transportnega oddelka pa so že začeli z gradnjo vođa za kisik, acetylen in zrak. Avtogeni rezalci martinarne naj bi bili priključeni skupini čistivcev starega železa na transportu. Električnemu dvigalu, ki pripada delovišču, bi v primeru okvare ali preobremenjenosti, pomagalo še drugo dvigalo. V dopoldanski izmeni vodi delo poseben skupinovodja, v popoldanski in nočni izmeni pa skupinovodje strojnega parka na transportnem oddelku. Če bi bilo delo dokončno urejeno, bi isti skupinovodje lahko vodili delo tudi v dopoldanski izmeni. V tem primeru bi eno delovno mesto

skupinovodje čistivcev starega železa odpadlo. Toda tej zamisli je nasprotovala martinarna z izgovorom, da je priprava vložka izključno zadeva martinarne in s trditvijo, da pod transportom ne bo šlo.

Tako je bila celotna skupina čistivcev in rezavcev deljena martinarni. Verjetno pri tem ni nihče pamislil, da je delovno področje le-teh

sredi transportnega oddelka in bo morala martinarna zaradi oddaljenosti odpreti delovno mesto skupinovodje na vseh izmenah. Ti bodo morali skrbeti tudi za koordinacijo med transportom, prometom in martinarno. Rezultat vsega tega pa je, da bodo tako potrebni trije ljudje več in zaradi nezaupanja slaba volja in pasivni delovni odnosi.

R. S.

Zakaj tako visoke stojnine?

V zadnjem času ves kolektiv mnogo razpravlja o stojninah. V preteklih letih izdatki za stojnine niso bili tako zanimivi in pereči, ker so bili več ali manj enakomerni, v glavnem pa zato, ker niso bremenili sklad za osebne dohodke.

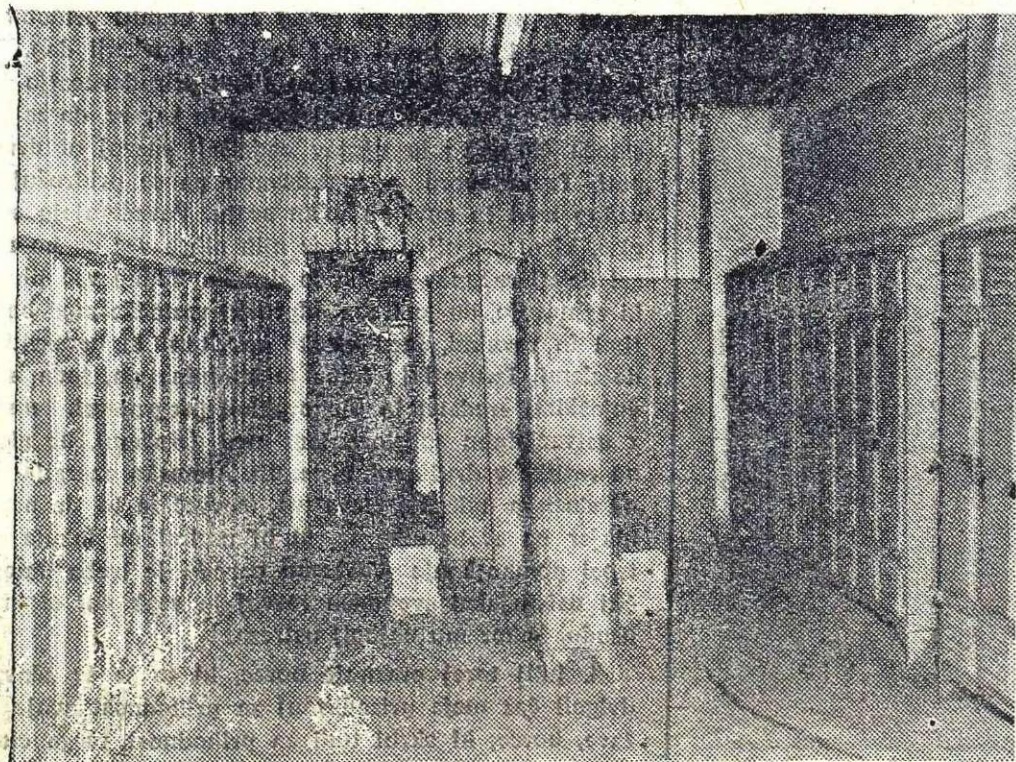
Mnogi ne vedo, zakaj so se stojnine nenadoma tako zelo povečale, zato nekaj o pregled:

	leto 1960 din	leto 1961 din
plačana stojnina	62.206.420	157.617.450
plačano za okvarjene vagone	18.364.000	25.622.510
stojnina za okvarjene vagone		60.846.720
skupaj	80.570.420	244.086.680

V letu 1960 je prispelo smo s 60.492 vagoni dobili 58.460 vagonov, oziroma 1.057.144 ton materiala, stojnino pa plačali za 42.804 vagonov. V letu 1961 pa smo plačali za 27.483 vagonov. Vzroki višjim stojninam so naslednji:

	din
redna stojnina po starih pristojbinah bi znašala	65.000.000
52% povišanje stojninske lestvice	33.800.000
znižanje globalnega obračuna od 32 na 24 ur	7.381.650
znižanje zadrževalnine od 10 na 9 ur (6 mesecev)	6.420.000
znižanje zadrževalnine od 10 na 8 ur (6 mesecev)	12.841.200
znižanje zadrž. inoz. voz od 10 na 6 ur (6 mesecev)	2.575.200
zvišanje stojninske lestvice od 340 na 510 din na postajnih prostorih	14.388.800
ukinitve kapacitet na rudi, koksu in starem železu	15.210.600
plačano za 5.762 okvarjenih vagonov	25.622.510
stojnina za okvarjene vozove	60.846.720
skupaj	244.086.680

Razlika plačane stojnine med letom 1960 in 1961 znaša torej 163.516.260 dinarjev in je vsa nastala zaradi višjih pristojbin Železniškega transportnega podjetja. Da pa bi te ogromne stroške znižali, so bila s posameznimi obratovodstvi številna posvetovanja in izvedeni ukrepi, ki so že pokazali dobre rezultate. Niko Bernard

Iz slike garderoba, ki jo uporabljajo naši sodelavci iz transportnega oddelka. Vse kaže, da je že odslužila svojemu namenu in jo bo treba zamenjati z novo, bolj sodobno garderobo

Pomembne obletnice

V prihodnjih dneh bodo po vsej naši domovini proslave v počastitev dneva borca. V jeseniški občini se bomo ob tem praznovanju spomnili 20-letnice ustanovitve Gorenjskega odreda.

Pred nekaj dnevi je pripravljali odbor za praznovanje 20-letnice ustanovitve Gorenjskega odreda sklical tiskovno konferenco v Žirovnici. Tovariš Ivan Vovk-Zivan je obrazložil nastanek odreda in v tem sestavku tudi Cankarjevega in Prešernovega bataljona ter pojasnil vse večje akcije Gorenjskega odreda.

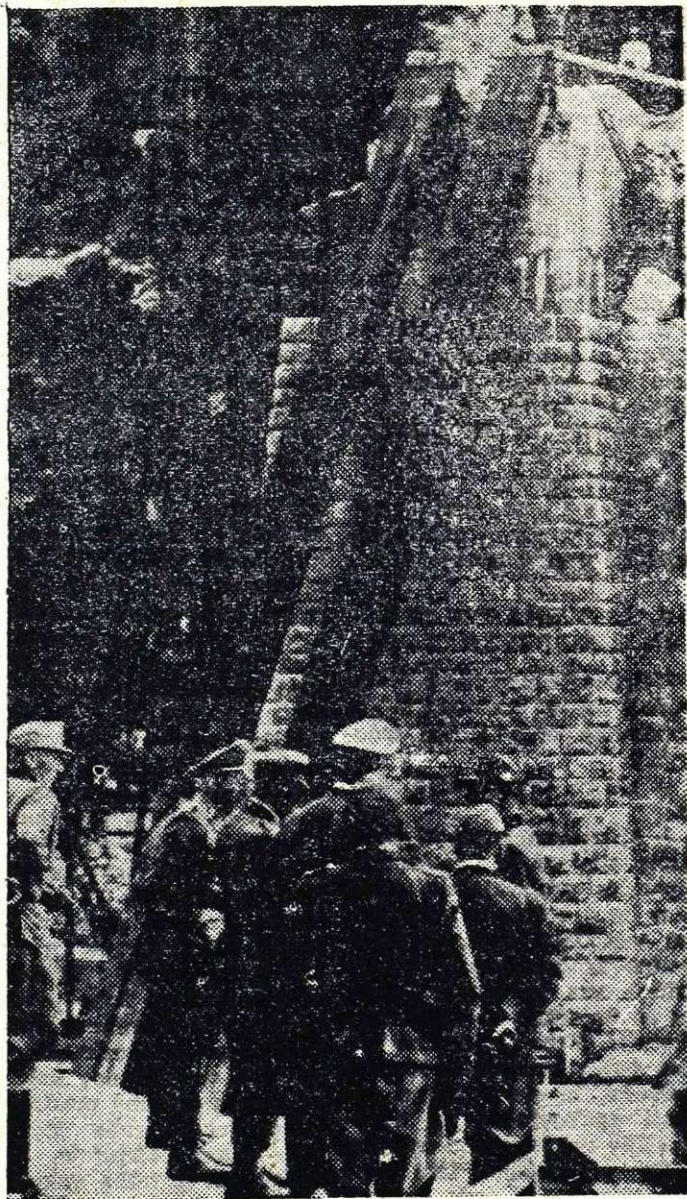
Gorenjski odred je bil ustanovljen 20. junija 1942. Sestavljali so ga borci Cankarjevega bataljona z operativnim področjem pod Stolom in borci Prešernovega bataljona z operativnim področjem na Pokljuki. Za komandanta odreda je bil imenovan prvoborec Polde Stražičar, za komisarja pa bivši španski borec Frane Potočnik.

Zanimiva je tudi razvojna pot Cankarjevega bataljona. Ta je bil prvič ustanovljen 5. avgusta 1941 na Jelovici in je deloval do zgodovinske bitke v Dražgošah, nakar je bil razformiran. V decembru

ski vstaji na Potokih je bila ponovno ustanovljena Jeseniška četa, ki je obstajala do ponovnega formiranja Cankarjevega bataljona. Ta je bil formiran po prihodu močnejše skupine borcev iz ljubljanske pokrajine 20. junija 1942 v Ravneh nad Valvazorjem. Komandant bataljona je bil Albin Zemva-Izidor, komisar pa nar. heroj Matija Verdnik-Tomaž.

Gorenjski odred je v poletju 1942 opravil celo vrsto pomembnih akcij. Še pred ustanovitvijo Gorenjskega odreda dne 6. junija 1942 je Jeseniška četa obračunala z Wehrmannschaftom v Žirovnici. Ta akcija je bila pomembna zato, ker je bilo s tem konec te organizacije tudi v ostalih krajih na Gorenjskem. Borcem Gorenjskega odreda ter prebivavcem Jesenic in okolice ho še dolgo ostala v spominu akcija, ki so jo naši partizani opravili v noči 29. junija 1942. Partizani so uničili železniški in cestni most v Mostah pri Žirovnici, in sicer tako, da so najprej onemogočili nemško stražo, nato pa so most zažgali. V ta namen so porabili okrog 80 litrov bencina in nekaj bujar. Akcija je bila temeljito pripravljena s sodelovanjem številnih aktivistov iz Žirovnice, ki so partizanom izročili tudi načrt železniškega mostu, da so akcijo lažje izvedli. Seveda so se Nemci kruto maščevali in so že naslednje jutro pripeljali 29 talcev. Na licu mesta so ustrelili 27 talcev, dva pa se je v zadnjem trenutku posrečilo pobegniti. Talca Rakar si je pri pobegu zlomil nogo. Nemci so ga ujele in na zverinski način ubili. Talca Šiški pa je uspelo pobegniti in se je pridružil borcem NOB, vendar je padel dne 9. septembra 1942 na Jelovici. Nemci so uirpeli zaradi požiga mostu ogromno škodo, saj je bil promet na železnici in cesti prekinjen za 21 dni in niso mogli prevažati vojaštva in orožja na druga bojišča. Značilno je tudi to, da partizani pri izvajanju te akcije niso imeli žrtv, niti poškodovanih borcev.

Tudi sicer borci Cankarjevega bataljona niso imeli veliko žrtv kljub številnim spopadom z okupatorji, saj so od junija do oktobra 1942 našli le sedem padlih borcev. Poleg požiga mostu v Mostah pri Žirovnici pa so partizani izvedli na območju Žirovnice še druge akcije, ki so razgibale in poživile delo aktivistov Osvobodilne fronte. V letu 1942 so naši borci imeli precej težav glede prehrane, ker je bil legalen dotok hrane prešibak, zato so bili primorani organizirati na območju

Borci Jeseniške čete so s požigom mostu v Mostah pri Žirovnici Nemce neprijetno presenetili. Da bi čimprej vzpostavili železniški in cestni promet, so sklicali posvet višjih oficirjev, ki jih vidimo na naši sliki ob požganem mostu

Za dan borca vsem iskreno čestitamo!

PROGRAM

praznovanja 20-letnice ustanovitve Gorenjskega odreda, 20-letnice požiga mostu v Mostah pri Žirovnici in streljanja talcev ter 10-letnice obratovanja Elektrarne Moste

30. 6. 1962

ob 15. uri:

V gostišču Zelenica na Selu zbor preživelih borcev Gorenjskega odreda.

ob 19. uri:

Koncert godbe na pihala na terasi doma TVD Partizan Žirovnica.

ob 20. uri:

Slavnostna akademija v domu TVD Partizan Žirovnica. Sodelujejo predstavniki organizacij SPD Svobode in šole.

Po slavnostni akademiji razvitje prapora tabornikov s tabornim ognjem na telovadišču TVD Partizana Žirovnica. Prapor bo razvil predsednik Občinskega odbora ZB NOV Jesenice, tov. Ciril Triler-Čiro.

ob 21. uri:

bodo zagoreli kresovi na območju Krajevnega ljudskega odbora Žirovnica.

1. 7. 1962

ob 5. uri:

Budnica godbe na pihala DPD Svobode Žirovnica na terasi TVD Partizan v Žirovnici.

ob 9.30 uri:

Odhod motorizirane kolone iz Rodin skozi vasi. Polaganje vencev na grobove padlih na Breznici in pri spomeniku talcev v Mostah. Prihod kolone v Završnici ob 10.30 uri.

ob 10.30 uri:

Slavnostno zborovanje v Završnici. Po zborovanju bo koncert godbe na pihala, nato pa prosta zabava s plesom.

V primeru slabega vremena bo proslava v domu TVD Partizana v Žirovnici.

naše občine več prehranjevalnih in rekvizijskih akcij. Med njimi tudi akcijo na samih Jesenicah, kjer so se oglasili pri čevljarju Zupanu, ki je prav v tem času izdeloval čevlje za nemško vojsko. Odnegli so okrog 50 parov čevljev.

Dogodki, ki so se na področju naše občine odvijali pred dvajsetimi leti, so bili brez dvoma zelo pomembni

in so vplivali na celotni razvoj borbe proti okupatorju. Zato ni nič čudnega, če se je Občinski odbor ZB odločil za proslavo 20-letnice Gorenjskega odreda organiziral v sklopu praznika krajevne skupnosti Žirovnica, saj se je na tem področju zadrževal v letu 1942 Cankarjev bataljon in je bil teren nenehno razgiban s stalnimi partizanskimi akcijami.

PRED NEKAJ DNEVI JE BILA V DELAVSKEM DOMU PRI JELENU KONFERENCA, KI JO JE SKLICAL CDS, NA KATERI SO SODELOVALI ČLANI SAMOUPRAVNIH ORGANOV EKONOMSKIH ENOT IN TEHNIČNA VODSTVA OBRATOV. RAZPRAVLJALI SO O STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU KADROV V NAŠEM PODJETJU V ZVEZI Z »ODPRTIM PISMOM«, KI SMO GA PREJELI OD REPUBLIŠKEGA SVETA ZA STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE, KI TEMELJI NA RAZPRAVAH O IZDELANIH OSNUTKIH PREDPISOV O VERIFIKACIJI. NA KONFERENCI JE TO PISMO OBRALOŽIL, KOT TUDI OSTALO PROBLEMATIKO STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA V NAŠI ŽELEZARNI, TOV. TONE VARL, VODJA KADROVSKEGA ODDELKA NA KADROVSKEM SEKTORJU. KER JE TO VPRAŠANJE ZA NASO ŽELEZARNO ZELO POMEMBNO, BOMO PRISPEVEK OBJAVILI V CELOTI.

TONE VAR

NOVE POTI pri izobraževanju

Centralni delavski svet je razpravljal o izobraževanju strokovnih kadrov

Svet LRS za strokovno izobraževanje se na osnovi razprav iz izdelanih osnutkov predpisov o verifikaciji obrata na vse zainteresirane činitele z odprtim pismom. Pismo kot osnutki predpisov izražajo konkretizacijo načel Ljudske skupščine LRS. Pri razlagi pisma in ostalega gradiva bomo skušali zajeti čim konkretnjšo problematiko strokovnega izobraževanja v naši Železarni.

Osnovni cilj vseh razprav o strokovnem izobraževanju je, zgraditi takšen sistem izobraževanja strokovnih kadrov, ki bo najbolj ustrezal zahtevam našega gospodarstva in družbe. Za dosego tega cilja je potrebno poudariti dve:

- strokovne šole moramo smatrati le kot del celotnega izobraževalnega sistema, v katerega je treba poleg organizacijskih sprememb vnesti tudi druge oblike strokovnega izobraževanja.

- skrb in odgovornost za kvalitetno in kvantitetno izboljšanje strokovnega izobraževanja prehaja na gospodarske organizacije in ustanove. S tem se preneha predpisovanje učnih načrtov od zgoraj, temveč postaja kvaliteta strokovnega kadra odvisna od zahtev gospodarskih organizacij, ki na osnovi izdelanih profilov potrebnega kadra zahtevajo takšen kader od izobraževalnih ustanov. To postavlja pred nas odgovorne in

važne naloge, da poleg ugotavljanja strokovnih kvalitet kadra, ki prehaja iz šol in izobraževalnega centra, aktivno sodelujemo pri formiranju tega kadra.

O smernicah resolucije Zvezne ljudske skupščine iz leta 1960 in priporočila republiške ljudske skupščine iz leta 1961 je bilo mnogo razprav in podvzetih ukrepov. Vendar te razprave povsod niso rodile zaželenih rezultatov. Navedel bi nekaj ugotovitev, ki opozarjajo, da tudi pri nas nismo v celoti dojeli vsebine navedenih priporočil.

1. Nepojmovanje načela, da je oblikovanje strokovnega kadra eden izmed temeljev gospodarske politike podjetja. Skrb za strokovni kader smo v večini primerov prepuščali le centru in kadrovski službi, ne da bi pri oblikovanju strokovnega kadra strokovni ljudje aktivno sodelovali.

2. Nekateri so se zadovoljili z drugo skrajnostjo in smatrali, da potrebe po kadru lahko rešujejo samo s priučevanjem na delovnem mestu.

3. Prevelika težnja za doseganje formalnih kvalifikacij, ne glede na to, da tako pridobljeno znanje ne ustreza zahtevam posameznih delovnih mest. Odločno bomo morali v celotnem sistemu podjetja odpraviti kategorije formalnih kvalifikacij (od NK do VK delavcev) ter zgraditi sistem preverjanja stro-

kovnih sposobnosti posameznika.

4. Nepojmovanje zaključnosti poklicnih šol - industrijske in tehnične. Smatralo se je, da je industrijska šola odskočna stopnja tehnične šole oz. pripravljavnica. To ima za posledico, da ne glede na sposobnosti posameznikov, tak sistem omogoča slehernemu vpisu v višjo šolo. Tako gre n. pr. letos, od 49 absolventov industrijske šole, 14 v tehnične šole in od 20 absolventov tehnične šole, 9 na fakultete. Odprava stopnjevanja šol oz. rangiranja (nižje, nepopolne, srednje) je ena osnovnih nalog resolucije. Istočasno smo namensko podpirali prekvalifikacijo in iz elektro ter kovinskih poklicev - brez metalurške prakse - izobraževali metalurške tehnike kot bodoče delovodje. Sedanje stanje na tehničnih šolah je: od 152 vseh dijakov jih 58 praktično dela, 94 dijakov je direktno iz osnovne šole in industrijske šole. Od 58 dijakov, ki delajo je 50 vzdržavavcev in le 8 iz drugih služb.

5. Pismo kritično presoja tudi to, da gospodarske organizacije omejujejo vpis v lastne šole in upoštevajo samo lastne potrebe, ne da bi spričo možnih kapacitet omogočale, seveda s sofinanciranjem, izobraževanje strokovnega kadra za potrebe komunalne dejavnosti. To je zna-

čilno tudi za naš primer. Ne ogrevamo se mnogo za takšno koordinacijo sodelovanja, čeravno nam na drugi strani analiza pokaže, da brez »sofinanciranja« izobražujemo kader ne samo za potrebe komune, temveč za širšo slovensko in jugoslovansko skupnost. Iz analize zadnjih 10 let lahko ugotovimo, da se je izučilo poklica na naši industrijski šoli 722 učencev, od katerih jih je v Železarni le 342, 370 pa je zaposlenih širom naše domovine.

6. Pojav, ki ni samo naš, je nesproščanje strokovnjakov ali zaviranje pri tem, da bi se ti kot najboljši učni kader aktivno vključili v strokovno izobraževalno dejavnost. V kolikor pa se že temu kadru to omogoča, so še vedno pojavi podcenjevanja dela na področju izobraževanja in to delo ne cenimo enako kot ostalo strokovno delo.

Navedene so le nekatere ugotovitve. Za odpravo teh in drugih pomanjklivosti bomo morali podvzeti vrsto ukrepov, ki jih zvezni in republiški organi navajajo:

KADROVSKA POLITIKA IN KADROVSKA SLUŽBA

Učinkovite uspehe v proizvodnji in v poslovanju gospodarske organizacije omogočata

- dobra organizacija dela in

- strokovna usposobljenost proizvajavcev, ki z racionalno uporabo proizvodnih sredstev in s sodobnimi delovnimi metodami dosegajo optimalno produktivnost. Iz tega izhaja vsa važnost ukrepov, ki se nanašajo na delovnega človeka. Zato je izredno važen jasn koncept kadrovske politike, ki mora nujno postati enakovreden in nepogrešljiv del poslovne politike.

Že v lanskem letu smo obravnavali in tudi sprejeli načela kadrovske politike za našo železarno. Žal so ostala bolj na papirju, namesto da bi služila kot napotek pri našem vsakodnevem delu v EE, oddelkih, službah itd.

Ta naša nedoslednost se posebno odraža pri kadrovanju oz. napredovanju. Nima izdelanih poti napredovanja niti ne sistema preverjanja strokovnih sposobnosti, bodisi to pri napredovanju, pri prestopih iz oddelka v oddelk ali iz obrata v obrat, kakor tudi ne pri sprejemu novih delavcev.

Nejasnost oz. nedoslednost pri vprašanju kadrovske poli-

tike ima za posledico, da tudi v planiranju in izobraževanju kot dveh osnovnih funkcijah kadrovske službe ni sistematike, ki bi jo nenehno morali usmerjati nosilci kadrovske politike - organi samoupravljanja.

UGOTAVLJANJE POTREB IN PLANIRANJE STROKOVNIH KADROV

Že prej sem omenil, da je to ena osnovnih in najzahtevnejših nalog, če hočemo zagotoviti učinkovito strokovno izobraževanje. Pri tem mnogokrat naletimo na trditve, da je to zgolj stvar kadrovske službe - le ona je poklicana zagotoviti potreben kader. To vsekakor velja seveda od trenutka, ko nam je jasno koliko, kaj, kakšen in kdaj potrebujemo strokovni kader. Pri analizi in planiranju potreb po strokovnih kadrih je nujno aktivno sodelovanje strokovnih kadrov, katerim mora postati to zelo važen del osnovnih operativnih nalog. Seveda moramo to delo enakovrediti z ostalim delom pri izdelavi tehničnih ali ekonomskih elaboratov, kajti tu ni oprava z mrtvo materijo, temveč s človekom, z njegovimi boljšimi ali slabšimi sposobnostmi.

Kako velike važnosti je prav ugotavljanje in planiranje potreb po kadrih nam pokažejo naslednje številke:

Letno odide iz podjetja od 900 do 1000 delavcev, prav toliko sprejememo novih, iz obrata v obrat prestopi približno 500 delavcev in končno imamo okoli 1300 notranjih premikov. Tako je vseh kadrovskih premikov približno 2800 na leto oziroma preko 40 % vseh članov kolektiva menja delovna mesta.

Navedene grobe številke nam samo potrjujejo, kako odgovorna in težka naloga je pred nami, da potrebe po kadru pravočasno ugotavljamo, planiramo in izobražujemo.

Za uspešno sistematično izobraževanje mora plan potrebu nujno vsebovati:

1. potrebno število in vrsto poklicev za posamezna delovna mesta,

2. profile za posamezni strokovni kader, ki naj ustrezajo zahtevam delovnih mest,

3. utrjene roke, v katerih je potrebno izobraziti posamezne vrste kadrov, glede na obstoječe in perspektivne potrebe ter druge pogoje.

(dalje prihodnjič)

Industrijska zidarja pri delu med remontom v martinarni

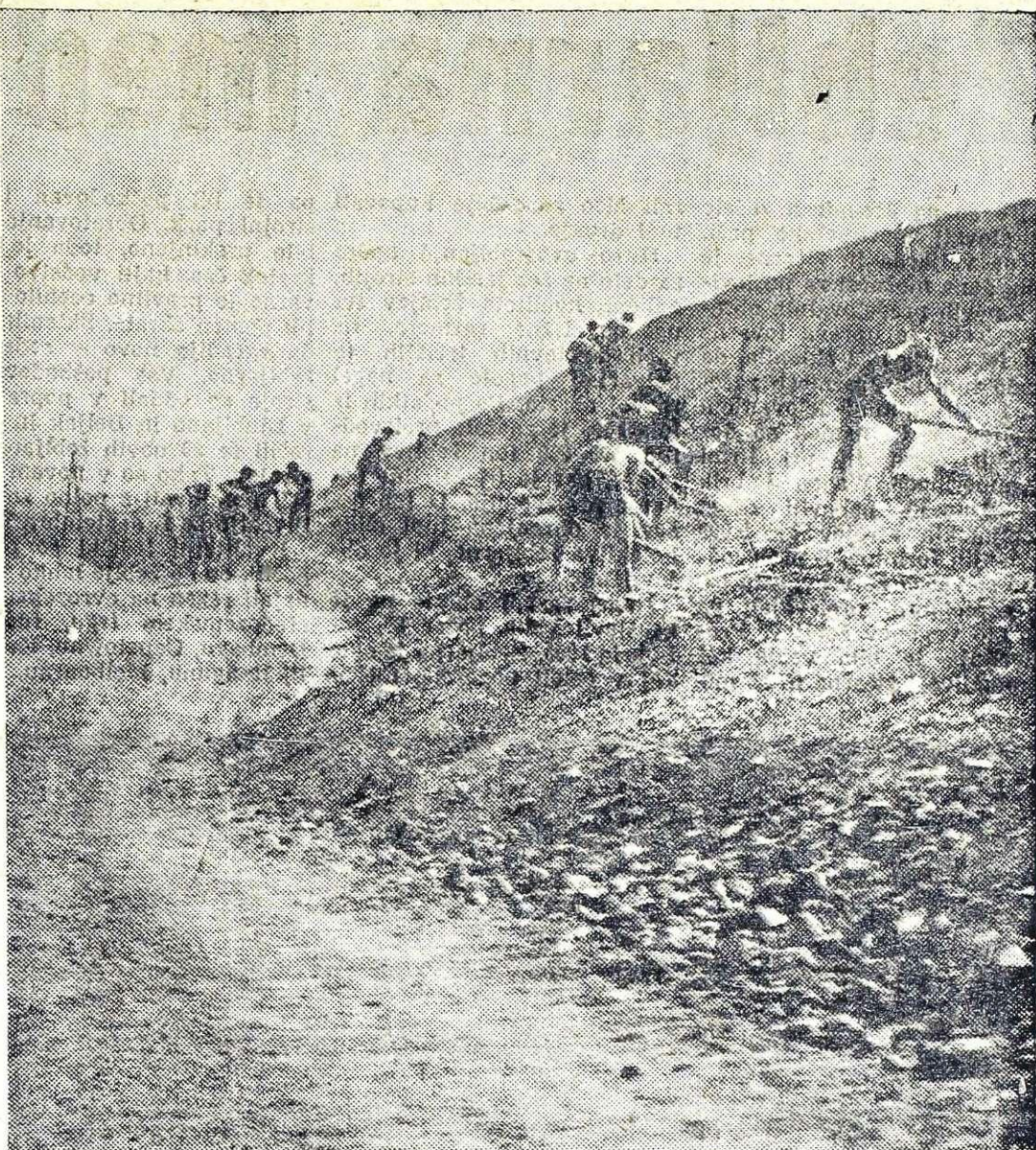
Brigadirke in brigadirji, toplo pozdravljeni na železarskih esenicah

Občinski komite LMS in družbeno-politične organizacije organizirajo v letošnjem letu prvo večjo mladinsko delovno akcijo. Hkrati si prizadevajo, da bi bilo vaše bivanje na Jesenicah prijetno in da bi pri delu dosegli kar največ delovnih uspehov. Ko prihajate k nam, želimo, da bi pri delu in v prostem času vladalo tovarištvo in bi se tako utrjevala ter oblikovala samostojnost in osebnost mladega človeka.

Dragi brigadirji! Pričakujemo, da nam morebitnih pomankljivosti ne boste zamerili in nas nanje opozorili. Pričakujemo tudi, da boste prav vi sami pobudniki mnogih idej, ki nas bodo vodile k še večjim uspehom.

Mladina železarskih Jesenic želi z vami sodelovanje, naselju naj vlada zdrav duh in kolektivno življenje. Svoje počutje naj bi vsak posameznik urejal tako, da bi bilo kar najbolj prijetno. Bodite prepričani, da bo vaše delo pri izgradnji športnih objektov na Jesenicah zapustilo trajen in nepozaben vtis pri naših najmlajših, saj se bodo prav oni tovariško vzgajali in oblikovali v ljudi današnjega časa. Želimo vam, da bi vam letošnja akcija ostala v trajnem spominu in da bi odhajali z Jesenic z najlepšimi vtisi, pripravljeni na nove naloge, ki vas čakajo v življenju!

Občinski komite LMS
Jesenice

Se večje zahteve pred večerno politično šolo ZK

V razvejanem sistemu idejno-političnega izobraževanja kadrov zavzema politična šola ZK čedalje vidnejše mesto. Njena fiziognomija se oblikuje v ustanovo teoretičnega marksističnega izobraževanja družbeno-političnih delavcev in drugih članov naše družbene skupnosti. Dosežene izkušnje v delu politične šole doslej so realna osnova za njeno nadaljnjo graditev in izpopolnjevanje programske osnove notranjih oblik in metod dela ter drugih organizacijskih prijemov. Pri nadaljnji gradnji najpomembnejše oblike idejno-političnega izobraževanja moramo najprej upoštevati razširjene potrebe po kvalitetnem ideološkem izobraževanju in družbene potrebe, ki postavljajo pred organizirane oblike idejno-političnega izobraževanja še večje zahteve po globljem oblikovanju programske osnove, organizacijskih, metodskih in pedagoških prijemov. Poslednje neposredno zahteva, da ne more biti več nobena organizirana oblika ideološkega izobraževanja obremenjena s formalizmom in informativno obliko, marveč mora postati formativno vzgojna oblika, ki udeležence usposablja za poglobljeno praktično politično delo. V tem smislu moramo razumeti vlogo politične šole, ki mora postati sestavni del ideološke akcije, vez med teorijo in prakso, most, preko katerega bo osveščena subjektivna zavest vplivala na objektivno stvarnost. Zato mora osnova učnega programa bolj kot doslej izhajati iz položaja nerazrednega proizvajalca in upravitelja in mora nuditi slušateljem določena znanja o družbi, njegovi družbeni in politični struk-

turi, o sodobnih procesih družbenega gibanja pri nas in v svetu. S tem programom politične šole ne vodimo borbe proti historizmu – borimo se proti pretiranemu historizmu in ustvarjamo večjo možnost, da se slušatelji usposobijo za pospeševanje političnih procesov v socialistični stvarnosti, z ustreznimi dialektičnimi metodami in teoretičnim znanjem. Teoretična osnova učnega programa je program Zveze komunistov.

Pojavlja se zahteva, da bolj določno prilagodimo program politične šole delokrogu članov ZK, njihovi splošni izobrazbi in idejno-političnemu nivoju. Na osnovi tega in drugih kriterijev bo izveden že takoj izbor slušateljev za oddelke politične šole. Skušali bomo zagotoviti enotnejši sestav slušateljev v oddelkih politične šole in na osnovi tega prilagoditi program. To bo med drugim omogočilo tudi boljše metodične, organizacijske in pedagoške prijeme. Predavateljski aktiv pa bo pred težjo nalogo, saj bo morala biti kvaliteta dela še boljša, stiki s slušatelji še tesnejši in učni program povezan z neposredno prakso. Zato so vodstvo politične šole, občinski komite ZK in njegova ideološka komisija dolžni, da bolj skrbijo za vzgojo predavateljskega aktiva in njihovo usmeritev v delo politične šole ter podobno.

Lahko bi še naštevali naloge, ki so pred politično šolo, vendar lahko na zaključku rečemo, da je oblikovanje politične šole v ustanovo teoretično-marksističnega izobraževanja kadrov v celoti naloga organizacije ZK.

Srečko Krč

Prednosti združne gradnje stanovanj

Kljub temu, da smo v zadnjih letih na Plavžu, Javorniku in na Koroški Beli zgradili precej stanovanjskih objektov, stanovanj še vedno primanjkuje. Zlasti pogošamo zdravih stanovanj, saj je na Jesenicah in okolici še vedno precej ljudi, ki se stiskajo v slabih stanovanjih, včasih tudi po dve družini v enem.

Na Jesenicah in v okolici precej gradimo. Predvsem to velja za podjetja in ustanove ter privatne graditelje. Lani so se graditelji stanovanjskih objektov pridružili tudi člani našega kolektiva, ki so se odločili za združni sistem gradnje sta-

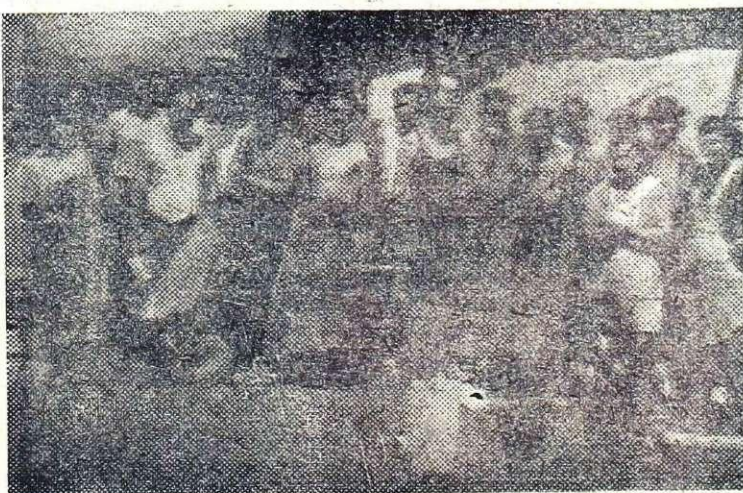
novanj, kjer si pomagajo drug drugemu. Najprej so nameravali odpreti nadprogo dve gradbišči, vendar so se pozneje odločili za eno gradbišče v Zabreznici, kjer gradi stanovanjska zadruga »Franjo Krč«, nad progo pa stanovanjska zadruga »Kovinar«. V stanovanjski zadrugi »Kovinar« je vključenih 24 članov, v stanovanjski zadrugi na Breznici pa 16. Centralni delavski svet pri našem podjetju je predvidel tudi denarna sredstva v višini 1 milijon dinarjev za vsako stanovanje, ali 2 milijona za eno stanovanjsko hišico. Proračun za izgradnjo takšne hišice pa znaša

na osnovi lanskih cen 9.533.404 din, kar pomeni, da finančna sredstva, ki jih je odobrila CDS, ne bodo zadostovala. Zaradi tega je stanovanjski sklad pri ObLO Jesenice predvidel dodatno posojilo v višini 20 milijonov din, vendar vse kaže tako, da tudi ta sredstva ne bodo zadostovala, da bi krili vse potrebe pri nabavljanju raznega materiala. Zadrugniki bodo morali poleg lastnega vloženega dela prispevati tudi precej denarnih sredstev, če bodo hoteli doseči svoj namen in zgraditi hišice v doglednem času.

Vprašanje je, ali je združna gradnja stanovanj rentabilna. Smatram, da je tako za podjetje kot za ObLO tak način gradnje pozitiven. Če primerjamo vloženega finančna sredstva za gradnjo enega stanovanja v stanovanjskem bloku na Plavžu ali na Javorniku, kjer stane našo družbo take stanovanje okrog 5 milijonov dinarjev in se amortizira v 90 do 100 letih, potem je bolj koristno, če za eno posobno stanovanje vložimo okrog 2,3 milijone dinarjev, s pripombo, da se stanovanje amortizira v 30 do 50 letih.

Upoštevati je treba tudi to, da so pri združnem načinu gradnje stanovanj angažirane tudi lastne sile in so tako gradbena podjetja sproščena za dela na ostalih gradbiščih.

S. M.

Skupina zadrugnikov pri betoniranju prve plošče. Sedaj pa jih je seveda že precej več, saj gradnja dobro napreduje.

Žebeljarna med najstarejšimi

Ko so na Jesenicah začele obratovati martinarske peči, žična valjarna in žičarna, je bila dana možnost za postavitev novih predelovalnih obratov. Tako je uprava tovarne 18. februarja 1891 sklenila, da bodo tudi na Jesenicah začeli s strojnim izdelovanjem žebeljev. V ta namen so dogradili obrat in pri firmi Semmeringer Wagem Fabrik na Dunaju nabavili deset žebeljarskih strojev za 5.000 tedanjih forintov. S proizvodnjo so začeli že v avgustu oz. v septembru, proizvajali pa so sto vagonov žebeljev. Proizvodnja je bila večja kot zmogljivost žičarne in so mo-

rali žico za žebelje kupovati tudi drugje.

Hitro usposabljanje kadra za delo na žebeljarskih strojih, odlična kvaliteta žebeljev ter ugodne tržne razmere, na vseh svetovnih tržiščih so ustvarjali pogoje za nagel razvoj obrata. Po podatkih iz leta 1905 je znašala proizvodnja 500–600 ton žebeljev na mesec, kar je tri četrtine sedanje proizvodnje. Iz teh časov je ohranjena tudi slika kolektiva žebeljarne, ki jo objavljamo.

Nagel razvoj obrata pa je zaustavil velik požar 30. januarja 1906. Žebeljarna je skoraj v celoti pogorela, močno

pa je bil poškodovan tudi strojni park. Obratovanje je bilo prekinjeno, toda le za kratek čas, kajti vodstvo tovarne je pravilno ocenilo velik pomen obrata. Sklenili so, da zgradijo novo – sedanjo žebeljarno. Vse poškodovane stroje so oddali v popravilo v Ljubljano in Beljak in naročili še 20 novih žebeljarskih strojev. Tako so v novem začeli obratovati s polno zmogljivostjo že 1. septembra 1906.

Kvalitetni izdelki so omogočili, da so žebelje lahko prodajali razen na evropskem in sredozemskem trgu, tudi v Bombay, Capetownu, Kalkuti, Rangun, Melbourne, Sid-

neju, Hongkongu, Šanghaju, Vladivostoku, v Ameriki in drugod.

Žebeljarna je do prve svetovne vojne dosegla ogromen razvoj. Prva svetovna vojna pa je za našo žebeljarno pomenila tudi nova naročila, predvsem so bile velike potrebe po bodeči žici in 21. septembra 1914 so nabavili stroj za izdelavo take žice. Ker je bilo povpraševanje po bodeči žici vedno večje, so 22. maja 1916 nabavili še dva nova stroja. Zaradi kvalitetne bodeče žice pa je tovarna dobila od takratnega Vojnega ministrstva še 4 stroje. V tem času so začeli tudi s proizvodnjo pohištvenih vzmeti.

S tem strojnim parkom so žebeljari delali vse do leta 1931, ko so tovarno prevzeli novi delničarji. Strojni park so delno obnovili, toda kljub temu je obratovalo več kakor tri četrtine žebeljarskih strojev, ki so bili v žebeljarni že v začetku obratovanja. Od leta 1931 naprej pa so žebeljarni posvečali le malo pozornosti. Večjo pozornost so posvetili martinarni, valjarnam in drugim obratom, kljub temu, da je tudi žebeljarna imela ogromne dohodke.

Tudi po drugi svetovni vojni so bila stališča merodajnih do žebeljarne in njene perspektive nepravilna in napačna. Vse do leta 1948 so celo govorili, da bi žebeljarno preselili v druge kraje in so v ta namen že iskali primerne lokacije.

Vsa ta neodločnost in neperspektivnost glede razvoja žebeljarne nam je zapustila zelo negativne posledice, ki bi jih lahko razdelili v dve skupini.

Iz prvih lahko ugotovimo, da obrat še danes dela približno tako, kakor je delal ob začetku obstoja. Celotna organizacija dela in tehnološki postopki so vezani in prilagojeni glavnemu transmisijem pogonu in tirnim napravam, ki onemogočajo kakršnokoli boljšo razporeditev strojev in sodobno organizacijo dela. Notranji transport je ročen, z »rogovileži«.

Nakladanje pre-surovin in delovnih in delovnih j nem ročno, le de hanizirano, se to l čuje problem st pa v zadnjem času pri nas in vsod iz ljivih vzrokov zelo V drugo skupino uvrstimo predek renčnih polij (N Karlovac, ki so m ki so pravi na ločnosti nali n larske str prepl goslovanskiše i močan korent zunanjem. Takšna nacija

O delovnih uspehih n

Pred nekaj dnevi smo naprosili predsednika sindikalnega odbora in člana DS EE žebeljarna, tov. Miho Žemva, da nam pove nekaj o delovnih uspehih in problemih v žebeljarni.

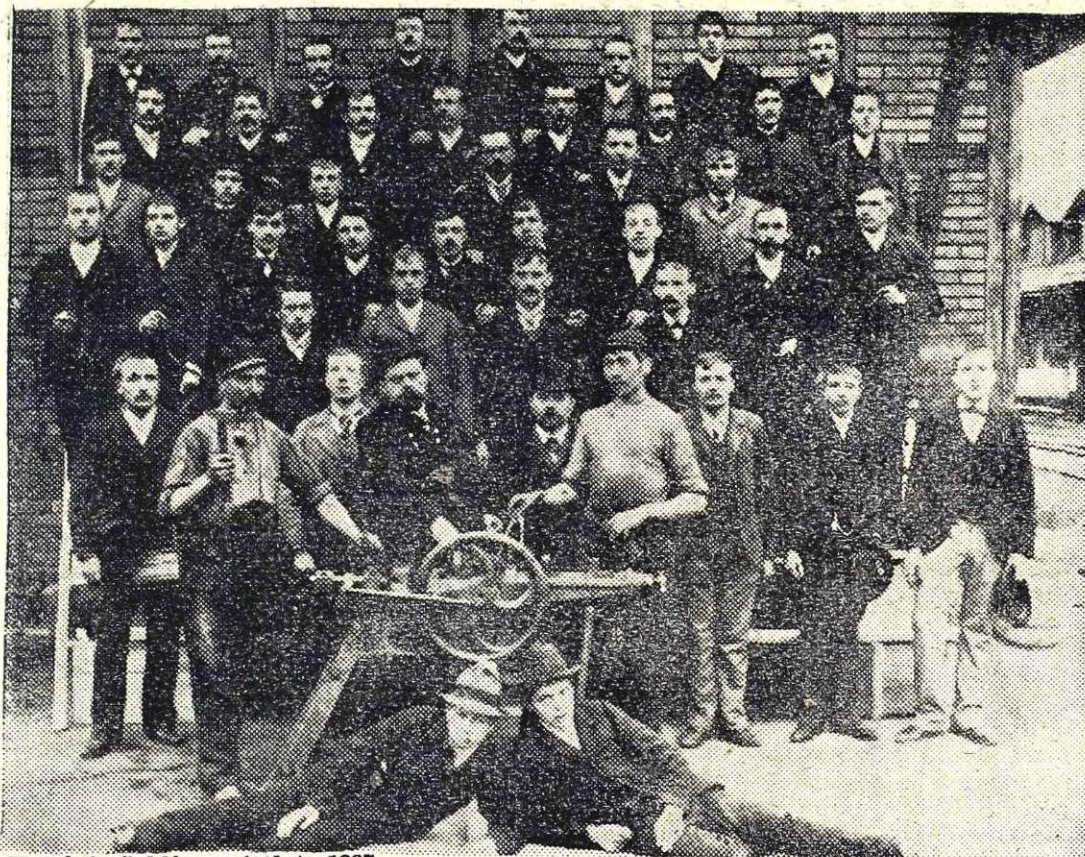
Tov. Žemva nam je najprej zaupal, da dela v žebeljarni že osem let in da se je svojega dela tako privadil, da delovnega mesta ne bi menjal, niti obrata, kajti dobro je znano, da bi moral v novem obratu začeti spet znova in bi trajalo precej časa, da bi lahko delal tako, kot je treba.

Kljub temu, da so v žebeljarni še težki delovni pogoji

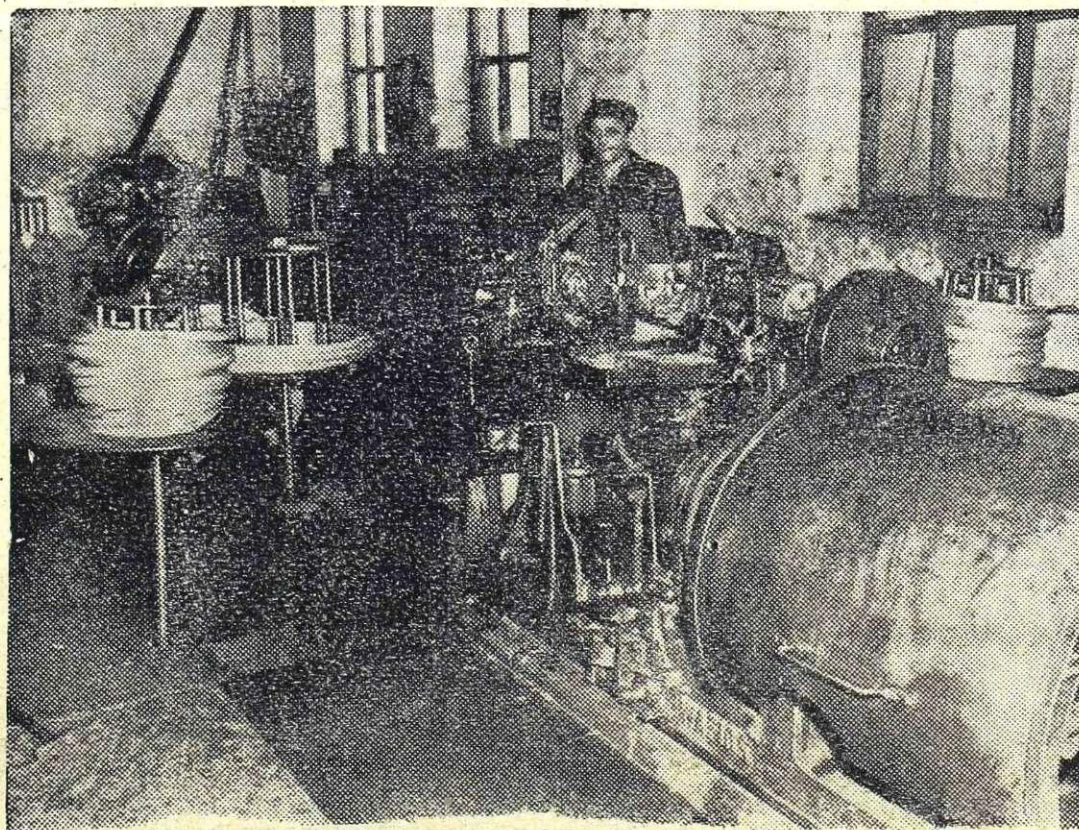
in da so jne ne izdelovanj žebeljev zastarele, se žebelj ko pohva d uspehi. Vrcu in delali tak dobro v medobram te dosegli primesto denarno rado. Vanju, kje šteti za vse leto je žel drugem na. Vse da naši barji s to, da so vne o vedno izpene in sežene.

Pohvaliti treba organizacijo, de upravnih nov t organizacj obra posebej so m sodelovan z ob vom. Pomjtu t so bile zaive in ne zadnje DS ske enote kate drobne javnav vodne pme, g so tudi tagraje žebeljarni reč u, da je kljupim ki jih dojo v nji, odsk za akontacije roma kov, pre visok se strinj s p lestvico zevanj dohodkov, tem so govoricej so mnenja je zadrževan prim ker bodo te e enote v jarni, plačale pč os hodkov, temu morale z ti o hodke. Sma, va način zadnja ekonomsk note niso vse naki koračile ne de

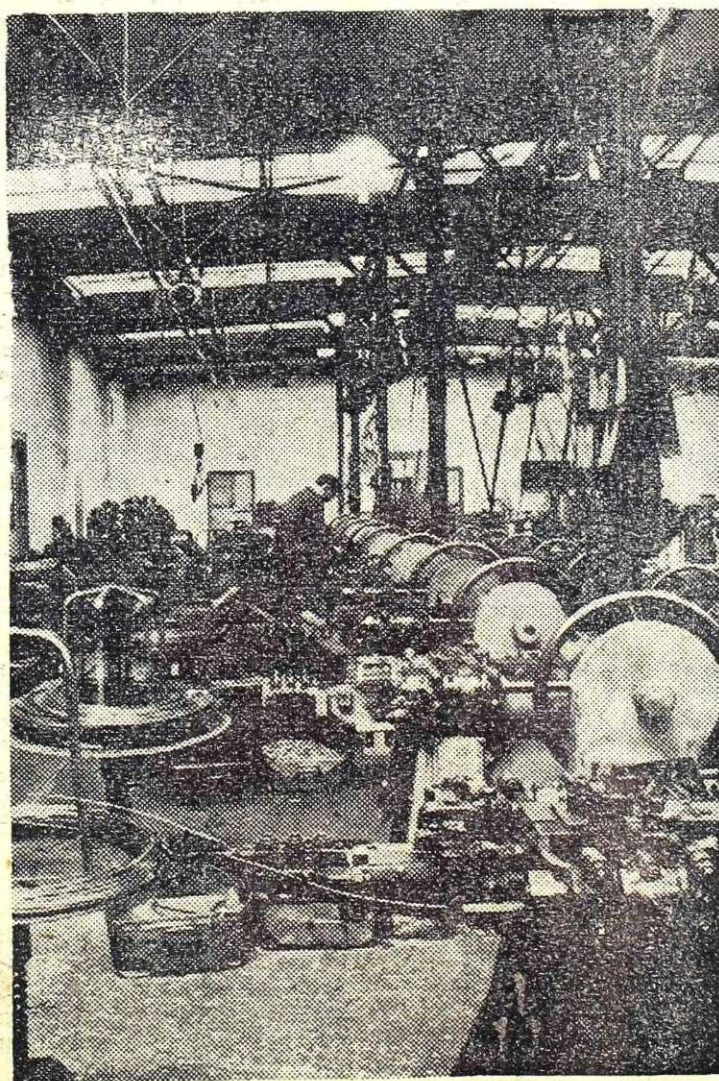
Tov. Žemva meni v žebeljarni več s čistilni V ten bo treba prej z konstrukoz, m jo in ražo, da konca leta le stanje p pc zadnjem so do novih žebeljskih s katerih s s S tem strani

Kolektiv žebeljarne iz leta 1897

Takole v naši žebeljarni izdelujejo bodečo žico. V glavnem izdelujemo bodečo žico za izvoz, lahko pa bi jo prodali še več, kot jo izdelamo

Del naše žebeljarne z novimi žebeljarskimi stroji

lanje in preklad e od nas jasne odločitve. Ali
n in izdelkov je v glav- bomo šli v korak z razvojem
očno, le delno me- v svetu ter dvignili kvaliteto
ano, če to pa pove- in povečali asortiment, sklad-
proizvorne stroške, ki- no z zahtevami domačega in
radnjini času postajajo- tujega trga, ali pa prepustili
s in povod iz razum- vse skupaj stihiji in delali le
vzrok, zelo aktualni. dokler bo šlo. Menim, da je
rugo enino pa lahko za nas prava le prva pot, in
no nedek konku- da moramo prav tej posvetiti
i postoj (Novi Sad, vso skrb, prizadevanje in
ac, Aščin most, itd.), podpore.
pravadi naše neod- Razumljivo je, da vseh po-
i našli nove žeb- sledic ne moremo naenkrat
stroj preplavili ju- odpraviti. Potrebno bo dalj
ansko tržišče in postali časa in tudi nekaj sredstev.
koncent tudi na V zadnjih letih gre sicer
em. tu vedno na bolje, vendar ne v
na agacija zahteva taki meri kot bi želeli.

so stotine naprave za zamenjati stare žebljarske anje žebļev precej stroje na transmisijski pogon. Z novimi stroji so zadovoljni, vendar prepogosta menjava dimenzij za izdelavo žebļev ni priporočljiva in so stroji včasih preveč obremenjeni ter se ležaji tudi temu primerno grejejo.

Ob zaključku našega razgovora je tov. Žemva dejal, da sindikalna organizacija v žebļarni skrbi predvsem za dobro sodelovanje z delavskim svetom, obratovodstvom in

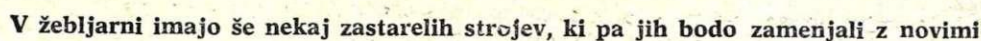
raliti, treba tudi organizacija zaveda izredne važnosti medsebojnega sodelovanja, ki tudi pozitivno vpliva na doseganje rezultatov v proizvodnji. Sindikalna organizacija je za dosežene uspehe in prvo mesto, ki ga je dosegla žebljarna v marcu in aprilu, prejela 100.000 dinarjev. Denar bodo porabili za kolektivni izlet. Zaenkrat imajo več predlogov, vendar se še niso odločili, kam bodo izlet organizirali, izbrali pa bodo kraj, kjer se bodo žebljari lahko vsaj za nekaj ur sprostili in odpočili po napornem delu v žebljarni.

injala s progresivno
zasevanja osebnih
ov. tem problemu
prilikej obširno in
enja je tak način
anja primeren zato,
lo ne ekonomske
7 žetarni, ki so iz-
prek osebnih do-
tu temu primerno
zadati osebne do-
Skreda, važno je, da
admiranja ni za vse
ske nite enak, ker
e vsaki meri pre-
osebe dohodke.

Zemljani, da imajo
rni, več problemov.
ico. V tem oddelku
a najprej začeti z re-
kcijaz. modernizaci-
ačunje, da bodo do
stošega leta sedanje
prej popravili. V
i čisto dobili precej
ebljastih strojev, od
imajak svoj motor.
so obranili oziroma

od nas jasne odločitve. Ali bomo šli v korak z razvojem v svetu ter dvignili kvaliteto in povečali asortiment, skladno z zahtevami domačega in tujega trga, ali pa prepustili vse skupaj stihiji in delali le dokler bo šlo. Menim, da je za nas prava le prva pot, in da moramo prav tej posvetiti vso skrb, prizadevanje in podporo.

Razumljivo je, da vseh posledic ne moremo naenkrat odpraviti. Potrebno bo dalj časa in tudi nekaj sredstev. V zadnjih letih gre sicer vedno na bolje, vendar ne v taki meri kot bi želeli.

Dninski delovodja, tov. Rok Globočnik, je v žebljarni zaposlen že 14 let. Kakor tov. Zemva, tako tudi on ugodno ocenjuje delo političnih organizacij v žebljarni ter sodelovanje obratovodstva, organov delavskega upravljanja ter ostalih organizacij pri reševanju vsakodnevni problemov. Čeprav je bil delavski svet izvoljen šele v aprilu, lahko njegovo delo ugodno ocenjujemo. Na dnevnem redu sej delavskega sveta je bila

upravljanja ter ostalih organizacij pri reševanju vsakodnevnih problemov.

Čeprav je bil delavski svet izvoljen šele v aprilu, lahko njegovo delo ugodno ocenjujemo. Na dnevnem redu sej delavskega sveta je bila

predvsem proizvodnja in gospodarska vprašanja ter problem obrata v zvezi z rekonstrukcijo in modernizacijo tehnološkega postopka.

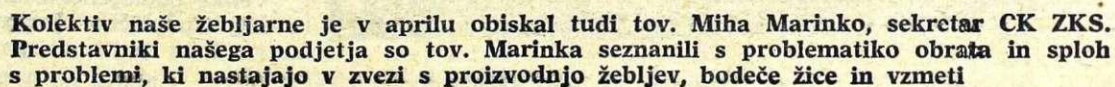
Željalna je še eden izmed tistih redkih obratov v naši tovarni, ki imajo ozke tire, po katerih z vagončki prevažajo material in gotove izdelke. Tak sistem transportiranja ni več primeren in ga bodo zamenjali s tem, da bodo material in izdelke prevažali z avtokaro. V zadnjem času so tudi temeljito poskrbeli za ureditev sanitarnih naprav. V ta namen so premestili oddelek za izdelavo vzmeti - vzmetarno, s tem pa so dobili prostor za ureditev garderobe.

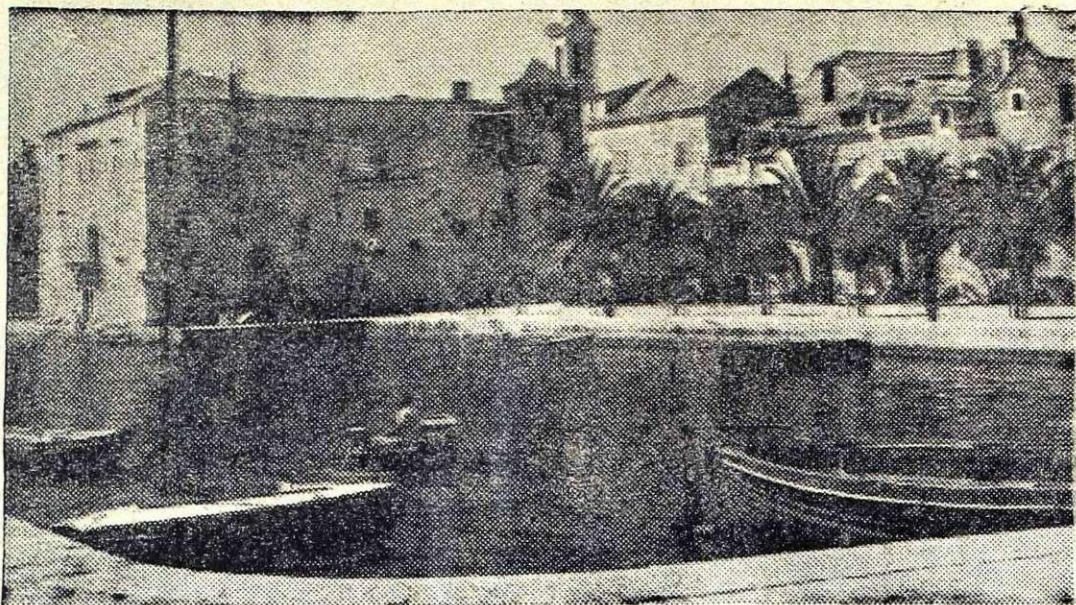
Kljub temu, da v žebjar-
ni dosegajo lepe uspehe v
proizvodnji, pa je še vedno
nekaj problemov, ki jih bo
treba rešiti in jim bodo mo-
rali organi upravljanja, ka-
kor tudi obratovodstvo, po-
svetiti precejšnjo pozornost.
Po mnenju tov. Globočnika
se bo treba dosledno boriti
za zmanjšanje proizvodnih
stroškov ter za večji izplen.
Ugotovljeno je, da imajo
precej izmečka, zato bo treba
podvzeti mere, da se ta
zmanjša na minimum. Na
višino proizvodnih stroškov

lahko vplivajo remont, dalje vzdrževanje strojev itd. Tudi z vložkom, ki ga dobivajo iz novih obratov v Hrenovici, niso vedno zadovoljni, zato bo treba v doglednem času rešiti tudi to vprašanje.

Poleg teh in še nekaterih drugih problemov, ki nastajajo pri izpolnjevanju proizvodnih nalog, pa se bodo morali organi upravljanja lotiti še korigiranja sedanjega prenizkega sistema, ki je precej zastarel in ni dovolj stimulativen. Marsikaj bi lahko dodali še na račun sedanjega sistema nagrajevanja po delu, skratka problemov je več kot dovolj, so pa take narave, da jih bodo morali organi upravljanja, obratovodstvo in politične organizacije reševati z vso natančnostjo.

Tov. Globočnik je že uvo-
doma povedal, da je delo po-
litičnih organizacij in orga-
nov upravljanja v žebljarni
zadovoljivo. Ta ugotovitev v
celoti ne velja za mladinsko
organizacijo in bi bili člani
mladinske organizacije lahko
bolj aktivni. Vendar stanje
v mladinski organizaciji ni
preveč kritično in bo delo
zaživelo ob vsestranski po-
moči ZK in sindikalne orga-
nizacije.

Naš camping v Kaštel Lukšić u je bil v prvih dveh izmenah skoraj prazen. Na sliki: Kaštel Lukšić

S 1. julijem nov zakon o zdravstv. zavarovanju

Kakšno bo nadomestilo osebnega dohodka za čas bolovanja po novem zakonu o zdravstvenem zavarovanju

Vsakemu zavarovancu je zagotovljeno v času, ko je nezmožen za delo, nadomestilo osebnega dohodka, in sicer delavcem, dokler so v rednem razmerju in njim izenačenim zavarovancem (obrnikom in umetnikom), učencem v gospodarstvu in na strokovnih šolah s praktičnim poukom za čas, za katerega bi jim pripadala nagrada.

Nadomestilo pripada zavarovancem v rednem delovnem razmerju v vseh primerih izjemnosti za delo od prvega dne. Znesek pa je odvisen od trajanja bolovanja in trajanja predhodnega zavarovanja ter se giblje po pravilu od 60 do 100 % od osnove za nadomestilo osebnega dohodka. Nova je v zakonu določba, da je nadomestilo po šestdesetih dneh bolovanja v vseh primerih st odstotno, brez ozira na trajanje predhodnega zavarovanja. V zvezi s tem poročilom odpade dosedanja posebna pravica TBC bolnikov - zavarovancev do st odstotnega nadomestila že od prvega dne nesposobnosti za delo.

Stodstotno nadomestilo od prvega dne nesposobnosti za delo pa pripada učencem v gospodarstvu in učencem v strokovnih šolah s praktičnim poukom ter ostalim zavarovancem, če so postali nesposobni za delo z nesrečo pri delu, na poti na delo in z dela, ali če bolujejo za poklicno boleznijo.

Žena - zavarovanka dobi za čas nosečnosti oziroma poroda st odstotno nadomestilo in sicer za 105 dni, če je bila neposredno pred porodom zavarovana 6 mesecev neprekinjeno, ali 12 mesecev s prekinitvami v zadnjih dveh letih. Sicer pa ji gre 80 % od osnove za nadomestilo.

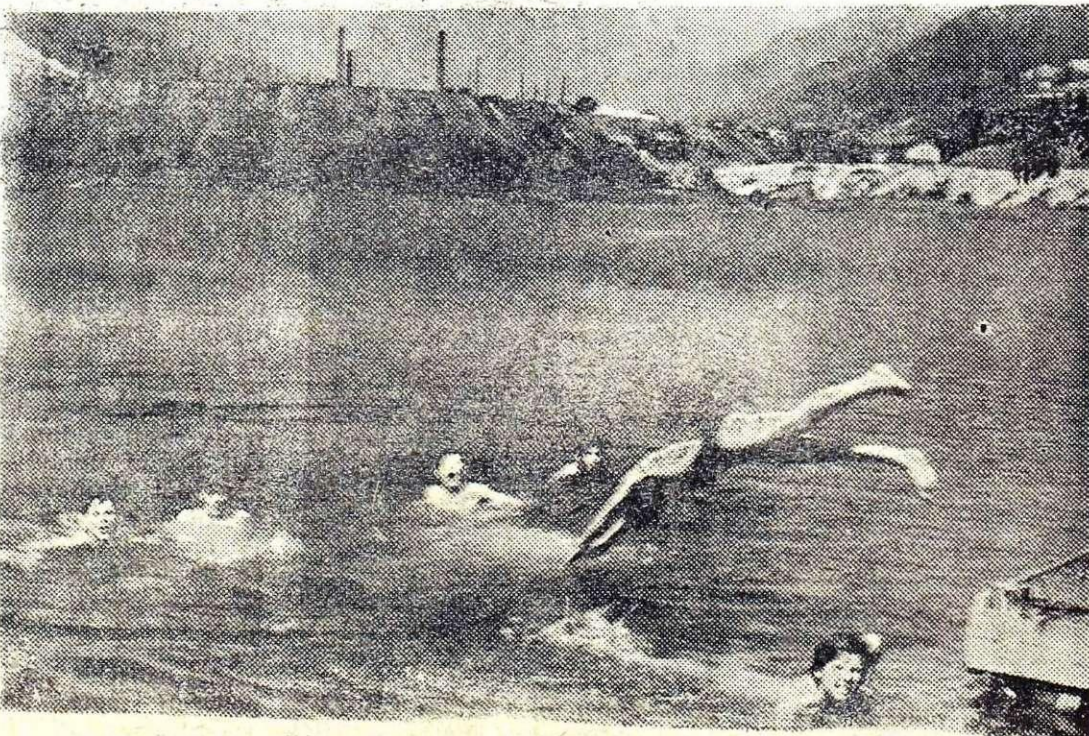
Zavarovancem, ki se zdravijo v bolnici, ali v drugem specializiranim zdravstvenem

zavodu, v katerem imajo stanovanje in hrano, se nadomestilo zmanjša, če nimajo družinskih članov, ki so po zakonu o zdravstvenem zavarovanju zavarovani kot družinski člani, za 40 odstotkov, če imajo enega takega člana za 20 odstotkov, pri dveh za 10 odstotkov, pri treh ali več družinskih članih pa se nadomestilo ne zmanjša. Zavarovanki, ki je med porodniškim dopustom v zdravstveni ustanovi in ima tam stanovanje in hrano, se nadomestilo osebnega dohodka ne zmanjša.

Po novem zakonu se lahko izračunava osnova za nadomestilo tako, kot organizacija obračunava čisti dohodek. Osnova za nadomestilo se izračuna na podlagi povprečnega mesečnega osebnega dohodka, ki je bil zavarovancu izplačan v določenem

obdobju, preden je postal za delo začasno nesposoben. Največja osnova za nadomestilo pa lahko znaša 140.000 dinarjev, kot v predpisih za pokojninsko zavarovanje. Lahko pa se osnova poveča med bolovanjem pri zavarovancih, ki bolujejo več kot leto dni, če je bilo v ustanovi ali gospodarski organizaciji, kjer je zavarovanec zaposlen, povprečje osebnih dohodkov, v primerjavi s povprečjem v prejšnjem letu, večje za 5 odstotkov. Osnova za nadomestilo osebnega dohodka bo v našem podjetju tudi v bodoče izračunana na podlagi trimesečnega povprečnega osebnega dohodka, ki je bil zavarovancu izplačan v zadnjih treh mesecih pred mesecem, v katerem je postal začasno nesposoben za delo.

Tine Žen

Voda je mrzla, toda sonce je vroče. Da pa je umazana, to jih ne moti preveč

Oddih članov našega kolektiva in njihovih svojcev

V prvi izmeni skoraj prazno

Članek bi lahko naslovili tudi »Skoda neizkoriščenih mest«. Letošnjo pomlad, ki je bila pri nas mrzla in deževna, v Kaštel Lukšiću pa topla in sončna, je bilo v campingu železarne v prvi izmeni čez 50 ležišč prostih, v drugi izmeni pa 30.

Ob takem položaju pa je v našem kolektivu verjetno še precej ljudi, ki še nikoli niso bili na Jadranu in ki še nikoli niso izkoristili oddiha po sindikalni liniji. Nič dosti boljše pa ni bilo stanje v Crikvenici, kjer je tudi dom polno zaseden šele v tretji izmeni kljub temu, da je bilo vreme za oddih dokaj ugodno.

Nimam namena razpravljati o vzrokih in tudi ne vem točno, kakšni bi bili, saj se trudimo, da bi se naši člani na oddihu počutili kar najbolj ugodno. Skrbimo za solidno postrežbo in prav letos smo dobili že številne pohvale tako za Kaštel Lukšić kot za Crikvenico. Res je, da so cene letos nekoliko višje, toda upoštevati je treba, da so tudi cene na trgu višje in ležišča v privatnih vilah dražja. Truditi pa se bomo seveda morali in iskati

možnosti, da bodo cene čim nižje predvsem za člane kolektiva.

Kot verjetno vsi veste, odhajajo nekateri naši člani na dopust tudi v Opatijo v hotel »Otokar Keršovani«. Tam so težave še večje. Uprava zahteva, da najamemo sobe tudi zgodaj spomladi in pozno jeseni. Ker ne dobimo kandidatov za te roke, naši stroški zelo narastejo, saj moramo vsa ležišča plačati kljub temu, da niso zasedena. Zato bomo verjetno morali opustiti mesta v tem domu.

Ceprav v začetku naše kapacitete niso bile izkoriščene, sem prepričan, da pa bodo številni naši sodelavci izkoristili še prosta mesta v jesenskih rokih, ko so tudi usluge cenejše. Izvršni odbor sindikalne organizacije želi, da bi se prijavili predvsem taki, ki še nikdar niso izkoristili te ugodnosti. V domovih in taboru bo za njih dobro preskrbljeno, saj jim bodo na voljo tudi različne zabave od televizorja, radia, tobogana, šaha, knjižnice do čolnov in tako naprej.

Jože Hlebanja

Kdo upravlja počitniške domove

Člane kolektiva železarne želim seznaniti z organizacijo in poslovanjem naših počitniških domov. Ker se še vedno dogaja, da nekateri člani kolektiva iščejo pojasnila o letovanju pri upravnem odboru počitniških domov, mislim, da bo prav, če opišem naloge tega organa.

Do leta 1959 je skrbel za počitniške domove Izvršni

odbor sindikata železarne preko referenta za oddihe in sekretar podjetja. Ker pa je bilo z razširitvijo naših počitniških domov povečano tudi delo pri upravljanju letih, je bil na predlog sindikata osnovan organ, ki naj bi skrbel izključno za upravljanje in gospodarjenje počitniških domov. S tem se je izpremenila organizacija dela in je UO počitniških domov prevzel upravljanje in gospodarjenje 10 sindikata pa organizacijo oddihov, preko komisije za oddihe in izlete. Torej razdelitev vseh razpoložljivih kapacitet na ekonomske enote, razdelitev sob, izdajanje napotnic itd.

Z izvolitvijo novega CDS je bil dosednji upravni odbor počitniških domov preimenovan v »komisijo za počitniške domove pri CDS«, ki opravlja svoje funkcije preko uprave komunalnega oddelka.

Komisija za počitniške domove pri CDS je imela dve redni seji, na katerih je obravnavala poročila o dokončnih pripravah za otvoritev počitniških domov in vprašanje predstavitev tabora ter ponudbe za odkup vile Brezigar v Crikvenici. Ker je že dalj časa pereče vprašanje predstavitev tabora zaradi prevelike oddaljenosti, smo prosili Turistično društvo Biograd na moru za parcelo v

(dalje na 9. strani)

Uredništvo se je odločilo, da objavi še en odlomek iz neobjavljenega romana »Ranjeno srce«.

IV.

Nemški umik je opazovalo šestnajst parov partizanskih oči. Ni jim ostalo prikriti, da so se vrste v bele plašče odetih policistov potopile v temo poključskih gozdov, a da so istočasno prestopile gozdno mejo v sivo, zeleno in belo odete postave in spet zaprle izhod. Obroč je bil seveda širši, ker ti novi niso silili pod peči, a na sestop ni bilo misliti, saj so spodaj nedvomno zatesnili kotel do sten na obeh straneh, policisti pa so spočiti, naspani in siti ter bodo vso noč budno na preži.

Nekaj minut za tem, ko je priletela prek pečin rumena raketa, je na vrhu zadržalo. Martin in Gorjan, ki sta stala dober meter vsaksebi, sta se oba hkrati ozrla navzgor. Tam je rdela še poslednja rdeča lisa med temnimi sencami vsenaokrog pa je bila gosta tema in tudi nebo se je že vgreznilo v noč. Martin je dejal tovarišem, ki so prihajali s položaja in se zbirali okrog njega:

»Udarili so se. Naši štirje so bili na vrhu davno pred Nemci. In če teh vragov ni preveč, se zna primeriti, da bo prav kmalu kateri pridrčal sem dol.«

Molče so zrl v temo in poslušali hrušč na vrhu. Čez dobre pol ure je začelo streljanje pojenjavati. Polde, ki je ždel zvit v klobčič ob skali, je zasledoval potek borbe na svoj način. Dobro je razlikoval treskanje nemških bomb od partizanskih nasekanih jeklenk in ker je štel detonacije, je dobro vedel, kdaj so njihovi štirje tovariši

Peter Skalar:

Ranjeno srce

odvrgli zadnjo bombo. Po moči ognja pa je presodil, kdaj jim bo pošla zaloga nabojev. Zato je opozoril Martina in tovariše, naj nehajo poslušati jek in odmeve z vrha in naj začno misliti na druge stvari.

»Zdaj prihaja drugačen boj, fantje! Morali bomo proč od tod,« je dejal.

Med tem so se zbrali že vsi borci in stopili v gručo okrog Martina in Gorjana. Polica je bila tod dovolj široka, zato so stali tako tesno drug poleg drugega, da bi bila lahko ena sama nemška mina prinesla smrt vsem. Čeptali so po snegu, opletali z rokami in si pihali v dlani, da bi se ogreli. Tiho so šepetali. Ker so jim zobje šklepetali in so jim bradata lica otrdela, so težko izgovarjali besede. Večeli so, da je prav tako nemogoče ostati na polici do zore kot prebiti nemški obroč. Ker Poldetu ni nihče odgovoril, je Gorjan zbral besede, da bi pospešil odločitev. Menil je, da mora reči spodbudno besedo že zato, ker je najstarejši. Najraje bi bil rekel: »Municijo smo postrelili, prestrašeni in zmrzli smo od onemoglosti, kaj torej še čakamo. Pojdimo, tovariši, da se na poti pobotamo s smrtjo!« Tako bi govoril Gorjan kmet, a Gorjan partizan je zasukal besedo drugače.

»Do planine Zavrh je poleti dve uri. No, ja, zdaj bo nekaj več. Skušajmo se prebiti tja, tovariši, druge poti ni iz tega kotla.«

Mesec, ki je že za dne plaval nad Karavankami, je mraku pozlatel in se dvignil visoko nad dolino. V tistih dneh je imel kratko pot. Medlo je osvetljeval temne gozdove in sive skale. Ko je Gorjan govoril, so tovariši na pol sledili njegovim besedam, z drugo polovico svojih misli pa so bili pri onih štirih na vrhu. Sem in tja je padel še posamičen strel, včasih se je utrgal snop modrih in belih raket in včasih se je zdelo, kot da prihaja z vrha odmev robatega nemškega vpitja. Izgledalo je, da se bo ostenje prav kmalu umirilo in vse so vedeli, kaj to pomeni. Martin je potegnil Gorjana k sebi in mu od blizu pogledal globoko v oči. Razumela sta se in se šepetaje pogovorila. Gorjan si je trebil led iz brkov in šepetal Martinu na uho:

»Poznam te robove. Moji jarci so se večkrat zapasli v njih. Nekoč sem znosil vso čredo iz neke police v žleb Tamle je sprva še precej prepadnega sveta. V njem je Tamle je sprva še precej prepadnega sveta. V njem je vse polno polic, po katerih lahko pridemo nad nemškimi položaji v planino Zavrh.« Zamolčal je, da so pod njimi visoke prepadne stene in da bo na tej poti pomenila vsaka napačna stopinja in vsak preslah oprijem zanesljivo smrt.

»Pa pozimi, si kdaj hodil po policah in žlebovih,« ga je šepetaje vprašal Martin.

»Ne, kaj naj bi počel tod pozimi? Saj pozimi ni živine v planinah. A v snegu sem bil večkrat tu, kadar mi je v jeseni zapadlo jarce. Ni ga bilo toliko, kakor zdaj, a sneg je sneg. Že sem ga gazil, Martin, čeprav ga je bilo manj in sem bil mlajši, spočit in sit. Takrat sem se pehal po teh robih za živino, zdaj, ko je snega dva metra in sem star, izčrpan od lakote in mraza, pa rešujem sebe iz peči. Mislim, Martin, da nočoj ne bomo reševali le vsak sebe, ampak da bomo reševali tudi svobodo s previsov, polic in žlebov. Nič več ne čakajmo, čas je, da se izvijemo iz klešč. Ker je samo ta pot, nam kaže iti po njej.«

(dalje prihodnjič)

V 10. letih 520 mil. kWh

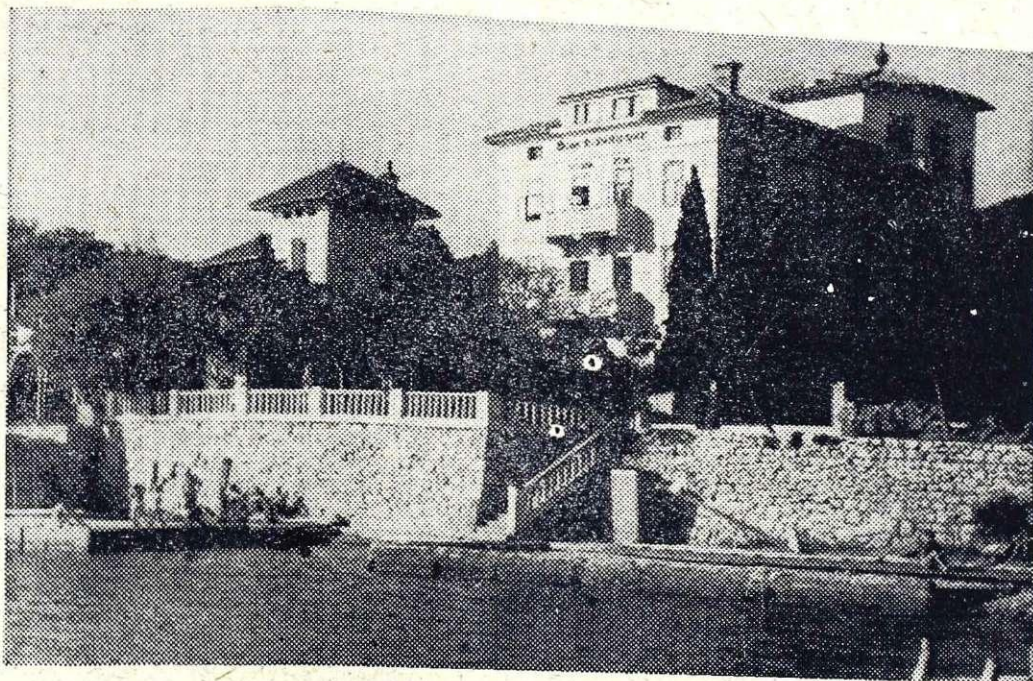
Te dni praznuje kolektiv HE Moste desetletnico obratovanja. HE Moste je začela obratovati 29. junija 1952, ko so prebivavci Žirovnice počastili spomin tudi na deseto obletnico požiga mostu v Mostah. Elektrarna je začela obratovati z dvema agregatoma in je v desetih letih proizvedla 520 milijonov kw ur. Po podatkih, ki nam jih je posredoval direktor HE Moste tov. Pšenica, so v zadnjih desetih letih investirali 800 milijonov dinarjev. Investicijska sredstva so porabili za postavitev tretjega agregata, zvišali pa so tudi pregrado za 9 metrov ter postavili novo razdelilno transformatorsko postajo s 110.000 kilovolti.

Za negospodarske investicije so porabili 76 milijonov din in zgradili za člane svojega kolektiva 21 stanovanj. Poleg tega so prispevali 61 milijonov za ureditev komunalnih naprav v Žirovnici, tako da so s tem denarjem pomagali pri izgradnji vodovoda in uredili javno razsvetljavo. Svoj delež so prispevali tudi za izgradnjo zdravstvene postaje, ki je nujno potrebna, saj je sedanja ambulanta v Žirovnici v majhnih in neprimernih prostorih. Kolektiv HE Moste, ki šteje 60 članov, je tudi izdatno pomagal k nabavi TV pre-

(dalje na 11. strani)

Med številne hidroelektrarne zgrajene po vojni sodi tudi HE Moste v Mostah pri Žirovnici. Obratuje že deset let, električni tok, ki ga proizvaja, pa s pridom uporabljamo tudi v naši železarni

Srečno sem prispel v Crikvenico, kjer se prijetno počutim. Imamo lepo vreme in tudi voda je topla. Hrana in postrežba sta odlični. Za vse to sem dolžan, da se zahvalim sindikalnemu odboru obrata Javornik I, ker sta mi omogočila tako prijetno koriščenje dopusta, saj se mi je prvič v življenju nudila tako lepa priložnost, da svoj dopust lahko koristim ob lepi jadranski obali.

Milan Eržen
Javornik I

KDO UPRAVLJA POČITNIŠKE DOMOVE?

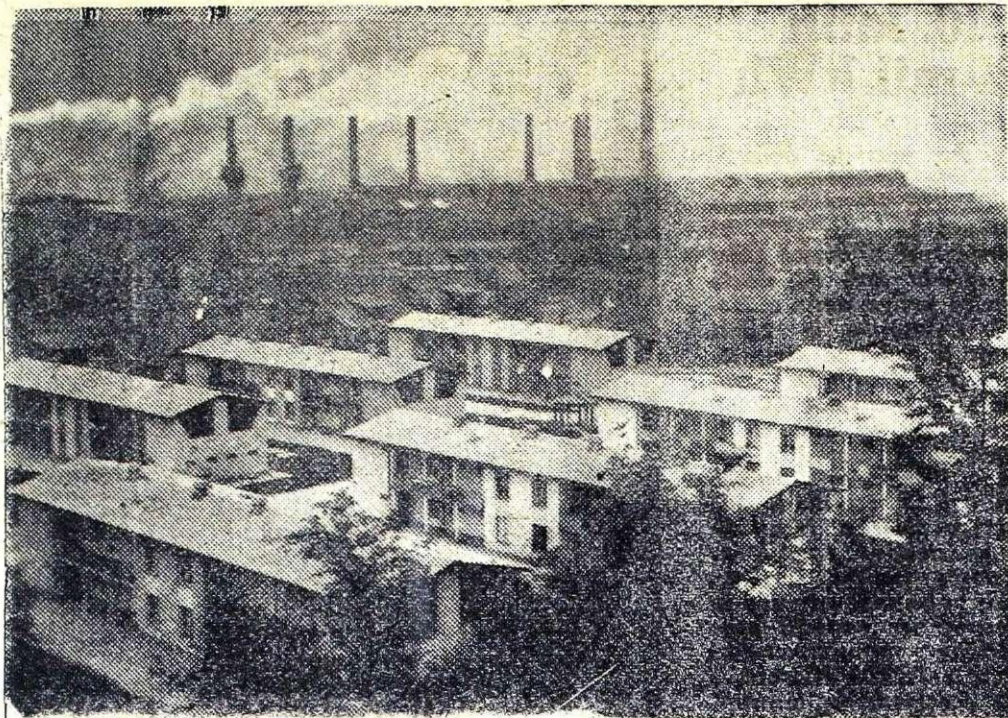
(Nadaljevanje z 8. strani)

Solinah. Toda pogoji so bili za nas nesprejemljivi in za enkrat ni predvidena prese-litev tabora. Ker zaradi trenutnega položaja in večjih potreb po stanovanjih ne bo prišlo do gradnje novega počitniškega doma, se je komisija odločila, da zaradi vedno večjih potreb po povečanju kapacitet v naših počitniških

domovih, predlaga CDS, da odkupi vilo Brezigar v Crikvenici. Ker je bila ponudba ugodna, je bil predlog na 3. rednem zasedanju tudi sprejet in potrjen. Vila je na križišču asfaltirane ceste, ki pelje na Gajevo šetališče, torej na območju, kjer imamo že sedaj najete sobe. Je zelo dobro vzdrževana, zaradi dobrih temeljev pa bo mogoča tudi nadzidava. Tako bomo lahko s precej manjši-

mi stroški povečali lastne zmogljivosti v Crikvenici. Že v prihodnji sezoni bomo tako lahko uporabili to zgradbo, seveda pa bo komisija skrbela tudi v bodoče za to, da bodo vsi naši počitniški domovi čim bolj prijetni in udobni, da bodo člani našega kolektiva čim lepše prežive-li svoj odih.

Predsednik komisije
za počitniške domove:
Lojze Likovič

Ugotovitve komisije pri ogledu stanovanj Podmežaklja »Dober dan želimo«

Posebna komisija si je vstopi vsak čas napovedan po sklepu upravnega odbora ogledala stanovanja v osmorčkih Podmežaklju. Sodeloval je tudi član Stanovanske skupnosti Podmežaklja, ki je ta ogled priporočila.

Z okolico osmorčkov komisija ni bila povsem zadovoljna, saj bi bila lahko lepše urejena. Ko pa si je ogledala stanovanja, so bili člani komisije prijetno presenečeni. Vstopali so v lepo urejena stanovanja naših delavcev, v katera lahko

ali pa nenapovedan obiskovavec.

V razgovoru s stanovavci so zvedeli marsikaj zanimivega. Med drugim tudi to, da za vse naselje šele sedaj dograjujejo pralnico, da je v več kuhinjah razpokana stena pri štedilniku, kar so zakrili z lesenitno oblogo, da so bila stanovanja v začetku zelo vlažna in da tudi izjavice del še ni izpolnil vseh svojih obveznosti; boljše v nekaterih stanovanjih še sedaj niso priključeni.

Ugotovili so tudi, da nekateri nosivci stanovanske pravice še ne upoštevajo določil pogodbe. Še vedno sprejemajo podnajemnike in za šestčlansko družino že itak tesno stanovanje, postane z vselitvijo še štirčlanske družine pretesno. Zaželeli bi bilo, da bi bilo to opozorilo zadnje in da bi ga prizadeji, v svojo korist, vedno in točno upoštevati.

Komisija pri svojem delu ni imela težav in je z obojestranskim sodelovanjem hitro in zadovoljivo opravila svojo nalogo.

Z. P.

Vsake odtrgane roke je škoda

V noči od 23. na 24. junij je prišlo na železniški progi Jesenice—Ljubljana v neposredni bližini železniške postaje Slovenski Javornik do nesreče. Iz doslej še nepojasnjenih vzrokov je vlak odtrgal levo roko Asimu Mahmutoviću, 33, delavcu gradbenega podjetja Sava.

V zvezi s to nesrečo smo bili naprošeni, da objavimo v našem časopisu opozorilo železniške postaje Slovenski Javornik prebivavcem Javornika in Koroške Bele ter našim sodelavcem, ki so zaposleni v obratih na Javorniku.

Osebe železniške postaje na Slovenskem Javorniku že več let nenehno opozarja prebivavce na nevarnost hoje po železniških tirih. Tudi table z opozorilnimi napismi dosti ne pomagajo, ljudje pa se sprehajajo po železniških tirih in pri tem niti najmanj ne pomislijo kako težke posledice bi lahko imeli, če bi prišlo do nezaželene nesreče. Še posebej nevaren je prehod čez železniško progo v neposredni bližini naselja Straža. Nič novega ne bo, če bo prišlo do nesreče, kajti prebivavci tega naselja brezskrbno iščejo bližnjo pot preko proge. To velja tudi za prehod, ki je sicer prepovedan na južnem delu železniške postaje Slovenski Javornik, kjer se je pred dnevi ponesrečil tov. Mahmutović pred dvema letoma pa je vlak do smrti povozil skoraj na istem mestu tudi tov. Marinka. Osebe železniške postaje Slovenski Javornik upa, da sta oba nesrečna primera dovolj jasen opomin vsem tistim, ki doslej niso upoštevali opozoril. Zavedati se je treba, da je vsako življenje dragoceno za našo skupnost in kako težke posledice imajo lahko ponesrečenci, ki nesrečo preživijo in ostanejo invalidi zaradi lastne neprevidnosti. Prav bi bilo, da bi poleg osebja železniške postaje na Javorniku na nevarnost hoje po železniških tirih opozarjali tudi ostali forumi tako v tovarni kot izvenje.

„TREMERSKI DUKAT“ na Bledu

Preteklo soboto je jeseniško gledališče gostovalo na Bledu. Blejski publiko so se predstavili v festivalni dvorani z Godčevu ljudsko opero »Tremerski dukat«. To je bila že deseta predstava tega dela in je tako v glasbe-

nem kakor igravskem oziru izredno lepo uspela. Brez dvoma je bila blejska izvedba med vsemi dosedanjimi najboljša. Številni gledavci, med katerimi je bilo tudi precej inozemskih gostov, so toplo pozdravili uspešen nastop jeseniških amaterjev.

Dr. inž. Fran Podbrežnik:

Požarna preventiva v železarnah

(Nadaljevanje in konec)

Poleg gašenja z ogljikovo kislino moramo za gašenje pod pečmi uporabljati vodo iz hidrantov, ki morajo biti montirani v samem obratu. Prav tako mora biti na razpolago tudi pesek.

V obratih lahko pride do vnetja jeklenih ali kovinskih ostružkov, prav tako obstoja možnost, da se vnamejo lahke kovine.

V mnogih livarnah kakor tudi v starejših obratih naših valjarn in pražarn še obstojajo na raznih mestih lesene konstrukcije. Te običajno zaščitimo tako, da jih prevlečemo z jekleno pločevino debeline 1 mm, vendar tako, da med pločevino in lesom ostane nekaj centimetrov zračnega prostora kot izolacija.

Takšne lesene konstrukcije moramo poleg tega zaščititi tudi z odgovarjajočim požarnim zaščitnim premazom. Poleg kovinskih prevlek ali prevleke z mineralnimi vezivi (malta, cement) lahko za zaščito lesenih konstrukcij, tako notranjih kakor tudi zunanjih, posebno pa še za zaščito lesenih bunkerjev uporabljamo obloge iz izolacijskih plošč. Te imajo pred jeklenimi oblogami to prednost, da pri njih ne obstoja možnost naknadnega tlenja ali celo gorenja pod pločevino.

Zavod za zaščito materiala je napravil pri nas vrsto uspešnih poskusov z uporabo cementno-azbestnih plošč. Pri tem je bilo ugotovljeno, da pod zaščitno cementno azbestno ploščo, če pride do požara, les ne začne tleti, temveč samo površina poogleni in tako preprečuje nadaljnje širjenje plamena. Poskusi so pokazali, da se

tehnični feljton

nezaščitena lesena površina vžge med četrto in šesto minuto, da je v dvanajsti minuti zgorelo okoli 50 odstotkov preizkušene vzorca in da je po odstranitvi zunanega izvora toplote, vzorec samostojno gorel naprej.

Nasprotno z nezaščitenim vzorcem se lahko zaščiten s cementno azbestno ploščo, ki je bila na leseni površini, ni vnel niti po 40 minutah, temveč je samo na površini pooglenel ob slabem pojavu tlenja. Če so zaščitne plošče nekoliko oddaljene od površine lesene ploskve, je zaščitno delovanje slabše, kolikor je razdalja med ploščo in leseno podlago do 6 cm. Pri večji razdalji se zaščita izboljšuje in pri 10 cm je popolna pod pogoji izvajanih poskusov.

Iz vsega tega sledi, da so lastnosti cementno azbestnih plošč, ki ščitijo pred požarom, v tem, da preprečujejo vnetje lesene podloge in omogočajo hitro širjenje in prenašanje plamena z ene površine na drugo.

V livarnah in metalurških podjetjih pogosto uporabljamo tudi indukcijski način taljenja, termične obdelave in spajanja kovin. Pri uporabi takšnih naprav je treba paziti, da instalacija za tvorjenje indukcijske toplote ni v prostorih, kjer je prah, oljne ali druge pare ali da niso pogosto posejane z različnimi kovinskimi odpadki. V primeru požara je treba uporabljati samo sredstva, ki ne prevajajo električni tok in ki ne bodo povzročila dodatnih okvar na teh instalacijah.

Možnost požara je tudi pri elektropečeh za taljenje in rafiniranje kovin in to posebno pri transformatorjih ter stikalih. V teh primerih je treba paziti, da raztaljena kovina ne pride v stik z vodo oziroma vodno paro in da je celokupna električna instalacija vedno v redu. Priporočljiva je tudi postavitev zidu iz opeke med transformatorjem (če je hlajen z oljem), stikalom in električnimi pečmi.

Omeniti je treba tudi stalno možnost tvorbe eksplozivnih zmesi pri vlivanju kovin. Posebno je to nevarno, če pride raztaljeno jeklo ali grodelj v stik z vodo in se temperatura vode v nekaj sekundah dvigne na 1200 stopinj. Znano je, da je kritična temperatura vode pri 374 stopinjah Celzija in da nad to temperaturo ni več niti tekoče vode niti vodne pare. Pri temperaturi, ko pride voda v stik z raztaljenim jeklom, je leta oziroma vodna para v plinastem stanju in se ravna po zakonih, ki veljajo za idealne pline.

Do eksplozije okrog peči za taljenje kovin pride tudi v primeru, če zaradi popravila ali pregleda odpremo zračne cevovode in da je pri tem dovod zraka zaprt. Ogljikov monoksid, ki je bil v peči in ki je pri zapiranju prišel v cevovode, pride pri odpiranju v ozračje. Pri tem lahko z zrakom zelo hitro tvori eksplozivno zmes, ki se lahko vnamejo v stiku s plamenom, zelo ogreto površino ali iskro.

Pri izpraznjevanju peči in če je dno vlažno, lahko nastane med razžarjeno žilindro in vodo eksplozivna zmes zaradi tvorjenja vodikovega.

Po vsakem vlivanju kovine je treba pregledati, da ni morda v atmosferi okoli peči nastala nevarna eksplozivna zmes zaradi prehajanja ogljikovega monoksida iz peči v atmosfero ali zaradi tvorjenja vodikovega. Zato je treba imeti vedno odgovarjajočo ventilacijo.

Do vnetljivih materialov v livarnah okoli peči lahko pride tudi zaradi močnega toplotnega žarčenja raztaljene kovine.

V modelnih mizarnah in pri izdelavi kalupov lahko pride do požarne nevarnosti, bodisi zaradi vnetljivega materiala kot so les, plastične mase itd. ali zaradi raznih materialov za prevlečenje (silikoni in premazi) in pogosto tudi zaradi pojavljanja statične elektrike, posebno pri lakiranju lesa ali večje porabe plastičnih mas.

Idejno politično izobraževanje v organizacijah ZKS

Nedavno so na aktivu sekretarjev osnovnih organizacij ZK manjših gospodarskih organizacij, ustanov in zavodov naše komune razpravljali o problemih in nalogah ideološkega izobraževanja in idejnih pojavih v Zvezi komunistov. Ponovno so ugotovili, da določene organizacije ZK še vedno niso dovolj skrbale za sistematično idejno politično in teoretično marksistično izobraževanje članov ZK, oblikovanje metod in oblik izobraževanja in proučevanje idejnih pojavov. Tudi posamezni člani ZK niso posvečali dovolj pozornosti individual-

nemu idejnemu izpopolnjevanju, kar bi jim omogočilo, da ne spoznajo samo specifičnosti družbenega razvoja, marveč, da aktivno pospešujejo družbene procese v izgradnji socialistične družbe. Pri tem lahko uporabimo znano misel Karla Marksa iz njegovega najpomembnejšega dela Komunističnega manifesta, kjer pravi »da se morajo komunisti oblikovati predvsem s stopnjo družbene aktivnosti in družbene zavesti«. To misel je posebej osvetlil III. plenem CK ZKJ o nadaljnji idejno politični in organizacijski izgradnji Zveze komunistov in prika-

zal dolžnosti člana ZK kot družbeno političnega delavca. Prav to neposredno zahteva, da se člani ZK v družbenih organizacijah komune in na političnih tribunah odlikujejo s konstruktivnimi predlogi ter stališči in s prizadevnostjo, da se vsa družbeno ekonomska in politična vprašanja urejajo v prid skupnosti in posameznika. Člani ZK tako ne smejo biti obremenjeni z raznimi tendencami lokalizma, egoizma, partikularizma, malomeščanstva in podobno. Vse to pa postavlja pred člane ZK nujno zahtevo, da se morajo nenehno ideološko izobraževati, spremljati družbena dogajanja in na osnovi tega zahtevati družbeno politično akcijo.

Organizacije ZK bodo v prihodnje posvetile še večjo pozornost izgradnji metodologije interesnih oblik izobraževanja, ki bodo morale sloveti na družbenih potrebah in interesih posameznikov. Mnogo bolj bodo člane usmerjale v razne občasne oblike kulturnega in družbenega izobraževanja, ki jih prirejajo organizirane institucije v komuni. V organizaciji ZK sami pa bodo razpravljali o aktualnem gradivu družbeno ekonomskih in političnih vprašanj, ki postavljajo zahtevo po takih stališčih, ki zagotavljajo moralno politično enotnost Zveze komunistov. Omeniti ni potrebno, da morajo organizacije ZK posebej proučevati idejne pojave, ki spremljajo družbeni razvoj komune, delovnega kolektiva in druga vprašanja o notranjem mednarodnem položaju.

Dosedanje ustaljene oblike idejno političnega in teoretično marksističnega izobraževanja pa bomo morali še bolj utrditi, da bi na eni strani zajeli širši krog družbeno političnih delavcev, na drugi strani pa tem kadrom s programsko osnovo nudili dovolj možnosti, da poglobijo vsebino družbeno političnega dela.

S. K. pionirjev in mladincev pa naj

V sprevedu na III. zletu LT v Škofji Loki so sodelovali tudi številni modelarji

Letošnji zaključni izpiti na jeseniški gimnaziji

V junijskem roku šolskega leta 1961/62 se je za zaključni izpit na jeseniški gimnaziji prijavilo 49 kandidatov, torej vsi tisti dijaki, ki so z uspehom napravili zadnji letnik gimnazije.

Prvi del spremenjene mature ali zaključnega izpita, kakor je zdaj v veljavi že tretje leto, obsega domačo nalogo, ki jo dijak pod vodstvom profesorja sestavlja skoraj vse zadnje šolsko leto. Temo za ta izdelek si izbere sam in tako se je tudi letos zgodilo, da so bile teme dokaj pestre. Posegale so skoraj v vse predmete, ki se po sedaj veljavnem učnem načrtu poučujejo v gimnaziji, nekateri dijaki pa so z nalogami celo presegli okvir tega učnega področja. Število tem iz posameznih področij je bilo naslednje:

Kemija 9, fizika 8, zemljepis 6, angleški jezik 5, matematika 5, umetnostna zgodovina 3, literarna zgodovina 3, psihologija 3, sociologija 2, biologija 2, splošna zgodovina 2, telesna vzgoja 1.

Naloge so bile obširne in večinoma skrbno izdelane, ponovno pa se je pokazalo, da dijakom pri sestavljanju takih del manjka sistema in metode; to pa navsezadnje ni čudno, saj ta naloga pri izobraževanju se mlademu človeku pomeni prvi poskus samostojnega znanstvenega obravnavanja.

Drugi del izpita obsega nalogo, ki jo kandidat brez kakršnih koli pripomočkov sestavlja pred izpitno komisijo. Naloga naj bi pokazala kandidatu splošno razgledanost, obenem pa tudi sposobnost pismenega izražanja v mate-

rinščini. Pri tem delu izpita so kandidati pisali po eno od naslednjih treh tem:

1. Družbena problematika v slovenski literaturi dvajsetega stoletja,

2. Šele v rokah delovnega človeka postaja naša bogata domovina zares lepa,

3. Kaj je do zdaj prinesla človeštvu tehnika in kako kaže za naprej?

Za prvo temo se je odločilo deset kandidatov, za drugo devetnajst in za tretjo četrdeset. Že ta razporeditev kaže, da se današnji absolvent gimnazije v precejšnji meri zanima za tehniko, kaže pa tudi na sluh za sodobne družbene probleme.

Po teh pismenih izdelkih so bili kandidati pripuščeni k ustnemu izpitu, na katerem so morali domačo nalogo še ustno zagovarjati, obenem pa odgovarjati na dodatna vprašanja iz snovi, ki je bila obdelana v tej nalogi.

Na zaključni seji izpitnega odbora, ki mu je predsedoval inž. Avgust Karba, je bila vsem letošnjim kandidatom priznana zrelost in tako so vsi dobili pogoje za nadaljnji študij na univerzi. Uspeh je pravzaprav dober, saj je štirinajst kandidatov napravilo zaključni izpit z odličnim uspehom, devet s prav dobrim, 22 z dobrim in štirje z zadostnim uspehom. Odklonjen ni bil torej nihče.

Recej pa je razširjeno mnenje, da bo tudi ta matura morala doživeti še spremembe. Kakor so nekatere novosti pri njej pozitivne, pa vendarle dijak, ki se z domačo nalogo in potem z ustnim izpitom usmeri na ozko strokovno področje, na zaključnem izpitu pokaže dokaj enostransko zrelost. Bržkone se bo način zadnjega izpita na gimnaziji nadalje spreminjal v skladu s splošno reformo gimnazije, ki bo prav v naslednjem šolskem letu v ta tip srednje šole prinesla nekatere bistvene spremembe in dopolnitve.

J. Š.

REŠITEV KRIŽANKE iz prejšnje številke

Vodravno: 1. promet, 7. rena, 8. opolo, -l-, 9. meto, 11 O(tokar) K(eršovani), 13. at, 14. gams, 17. Kotov, 19. koro, 20. Branik.

Uspešno sodelovanje

Ljudska tehnika okraja Kranj vsako leto organizira zlet. Letošnji III. zlet je bil v Škofji Loki in je bil obiskan bolj množično kot v prejšnjih letih. Na letošnjem zletu je bilo udeleženi tudi več krajev z Gorenjske, kar pomeni za LT lep uspeh, saj je udeležba krajev presejala nivo prejšnjih zletov.

Zelo dobra je bila tudi organizacija prireditve, še posebej pa moram pohvaliti razstavo fotografij in izdelkov, kjer so uspešno sodelovali tudi izkušeni člani Občinskega odbora LT Jesenice. Gorjanc, Malenšek in Urbanc. Tekmovanje v radioamaterski dejavnosti je tokrat prav dobro organiziral radio klub iz Kranja.

Prihodnje leto bodo IV. zlet LT organizirali Jeseničani. Zato je bil letošnji zlet v Škofji Loki za njih dobra priprava. Doseženi uspehi pionirjev in mladincev pa naj

bodo krožkom in klubom vzpodbuda za nadaljnje delo, to pa še posebej velja za krožke na Hrušici in Blejski Dobravi.

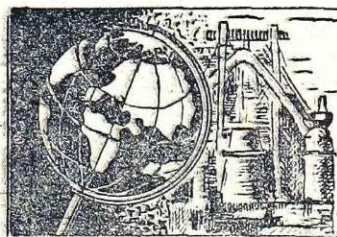
Stane Mencinger

V 10 letih 520 mil. kW ur

(Nadaljevanje z 9. strani)
tvornika, ki ga bodo postavili na blejskem gradu. S tem bo prebivavcem Žirovnice in ostalih vasi omogočen sprejem TV oddaj s Krvavca. Omenimo naj še, da ima kolektiv HE Moste počitniški dom v Portorožu in v Bohinju, kjer člani kolektiva koristijo svoj dopust.

Kot vsako podjetje ima tudi HE Moste lep načrt za prihodnje. Tako mislijo postaviti še četrti agregat in povzpetni pregrado za en meter in bo tako visoka 51,5 metra. Ker bo v prihodnje Železarna Jesenice povečala svojo proizvodnjo in zgradila nove objekte, bo treba povečati moči transformacije za potrebe železarne, v načrtu pa imajo tudi študiranje energetskih virov Radovne in Radovljice.

Praznovanje desete obletnice HE Moste bo združeno tudi s praznovanjem krajevnega praznika v Žirovnici in 20-letnice velike akcije borcev Gorenjskega odreda ob požigu mostu v Mostah.

Železarski
GLOBUS

ITALIJA - V letu 1961 so v italijanskih železarnah porabili 200.000 ton različnih ferozlitin. Od te količine so uvozili iz inozemstva 60.000 ton, medtem ko je bil preostali del proizveden v Italiji.

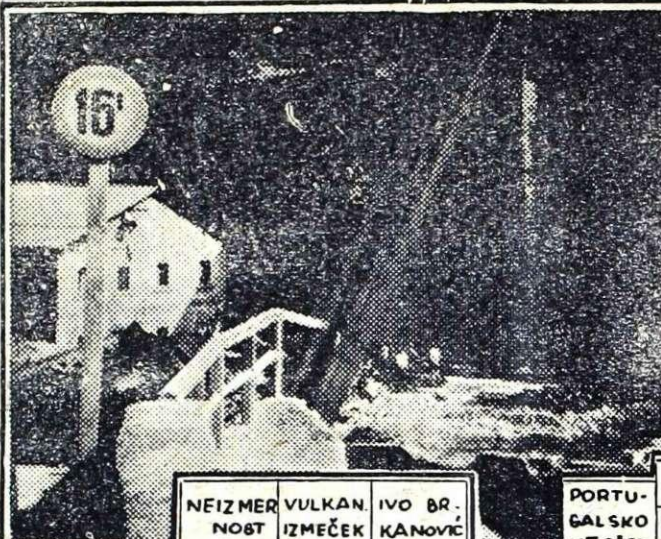
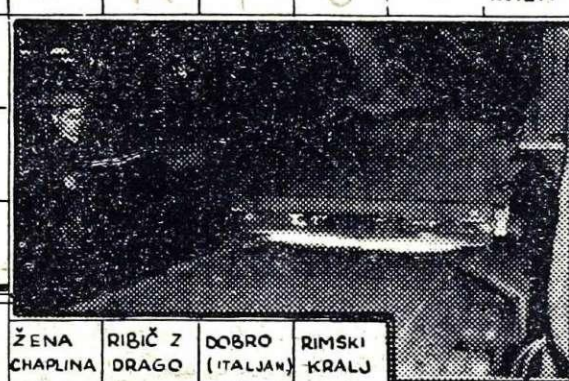
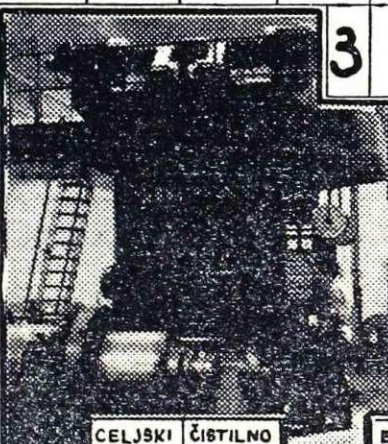
JUŽNA RODEZIJA - V Južni Rodeziji so v letu 1961 nakopali 391.000 ton železne rude, kar pomeni v primer-

javi z letom 1960 povečanje za 233.000 ton.

SOVJETSKA ZVEZA - V zahodni Sibiriji gradijo novo železarno, ki bo imela največjo valjavniško progo na svetu. Ta 1300 mm bločna proga bo lahko prevajala 15 tonske bloke v polizdelke in bo popolnoma avtomatizirana.

ŽELEZAR, tednik - izdaja: Železarna Jesenice - glavni in odgovorni urednik Remigij Noč - ureja redakcijski odbor. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Naslov: Uredništvo »Železar«, Železarna Jesenice, telefon št. 394. - Tisk CP »Gorenjski tisk« v Kranju

Nagrada križanka

										★	P	KITAJSKA UTEŽNA MERA	TITO GOBBI	PRITOK RENA ŠVICI	KOSMA- TOST	SKRAJ- NOSTI	PREBI- VAVKA LAPON- SKE	VRSTA PAPIGE																												
										VRSTA SALA- ME	M	O	R	T	A	D	E	L	A																											
										PREPRO- STA ŽI- VAL NE ČLENAR	O	Ž	I	G	A	L	K	A	R																											
										POTO- MEC	S	I	N	MODEREN PLEB KURIRJI		R	A	S	P	A																										
										TINE GORJUP	T	G	RAJON ITAL NOG MOŠTVO		S	E	K	T	O	R																										
										MOŠKO IME KAZALNI ZAJMEK	E	M	I	L	ALBA NEC		A	R	N	A	V	T	★	P																						
SAMSKI STAN	C	E	L	I	B	A	T	OSEBNI ZAJMEK		O	N	I	STOLETJE KONJSKI TEK		V	E	K	SKLADIŠČE DEL JESENIC		D	E	P	O																							
GRŠKI POPIS BOJNIH POHODOV	A	N	A	B	A	Z	A	STAREJŠI NADAD		S	T	S TEŽAVO		K	O	M	A	J	ORANJE UČITELJ DETJA		R	A	L																							
NARČONO OSVOBOD VOJSKA	N	O	V	SKLADIŠČE NEIZRA- ZITOST		T	O	K	A	T	E			A	S	I	SOZVO- ČJE		A	K	O	R	D																							
TRGOVEC S STARO ŠARO	K	R	A	M	A	R	IZLETNIK MOŠKO IME		T	U	R	I	S	T	KVARTA- ŠKI RE KVIZIT		K	V	A	R	T	E																								
ADAM MICKIE- WICZ	A	M	TOALET NO MILO		E	L	I	D	A											OSEBNI ZAJMEK		O	N	IGOR STRAVIN- SKI		I	S																			
ROBIČ NINO	R	N	DAVORIN JENKO		D	J	ANTON KOŠIR PRAŠEK		A	K											KONEC POL- OTOKA		R	T	ZVONE TRŽAN TELUR		Z	T																		
JOŽE OBLAK	J	O	REKA V FRANCIJI OSEBNI ZAJMEK		L	O	A	R	A											STARI PRAV- NIŠKI POKLIC		N	O	T	A	R																				
BALTSKA REPUBLI- KA	E	S	T	O	N	S	K	A											ŽENSKO IME DEL GLE DALIŠČA		L	R	E	N	A																					
DOJEM. IMPRE- SIJA	V	T	I	S	SPORAZUM PAKT JUTRANJA RAČUNARNA		P	O	G	O	D	B	A	TERMIN		R	O	K	JESENI- ŠKI PIŠA TELJ		9. in 25 ČRKA VIKTOR CAR	S	Ž																							
										3	T	R	I	SOPHIA VŽIGAL- NIK		L	O	R	E	N	ČLAN		U	D	LAHKO- ATLET- ŠKA DIS- CIPLINA		T	E	K	I																
										VOJA ŠKI KURIR	O	R	D	O	N	A	N	C	DALGAN ERVIN LATIN PREDLOG		D	E	MEŠTO V DAL- MACIJI		O	M	I	Š																		
										HRV MOŠKO IME	S	I	E	M	A	G	OSEBNI ZAJMEK		DVOJICA SREBRO	P	A	R	FRNI- KOLA ZNAČILNI PREOSTAV		N	I	K	A																		
										NASE- LJE	ORANJE NAZIVI	O	R											ETIOPSKI PLEMEN DOGLAVAR		A	V	A	R	PEVSKI GLAS OKRAJŠ M IME		T	E	N	O	R										
CELJSKI ATLET	P	L	O	Č	E	V	I	N	A											ZELO POTREB- NO		M	★																							
EDOUARD MANET	E	M	MEŠTO V BOŠNI REKA V EGIPTU		S	A	M	A	Č											RIBIŠK PRIPIRA- VA		H	A	R	P	U	N	A	PRISLOV																	
NEVARNA BOLEZEN	Š	E	N	DELI TE NIŠKE IGRE ZLATO		S	E	T	I											ESTO- NEC		E	S	T	ANGL UT MERA IZUMRE ORT PTICE		F	U	N	T																
IME FIL REŽISERJA KAZANA	E	L	I	A			N	O	J											PREDLOG		R	ŽENSKO IME BRANKO ŽEŽELJ		M	A	J	D	A																	
PRITOK SAVE V SRBIJI	K	O	L	U	B	A	R	A											ČLAN OD- BORA		O	D	B	O	R	N	I	K																		
																														JOŽE		MAKE- DONSKO KOLO		O	R	O										

Nagradni razpis

Današnja skandinavski križanka je nagradna. Reševavcem, ki nam bodo poslali na izre-
zanem liku pravilno in čitljivo vpisano rešitev,
so namenjene naslednje nagrade:

prva nagrada 5000 dinarjev in
deset nagrad po 1000 dinarjev.

Rešitve pošljite do vključno 10. julija na
uredništvo »Železarja«. Vsaka rešitev naj bo v
posebni kuverti, na katero označite »nagrada
križanka«, svoj priimek in ime ter delovno me-
sto in obrat. Vsak reševavec lahko sodeluje le
z eno rešitvijo. Rešitvam ne prilagajte nobenih
drugih dopisov. O izidu žrebanja vas bomo ob-
vestili v številki, ki bo izšla 14. julija.